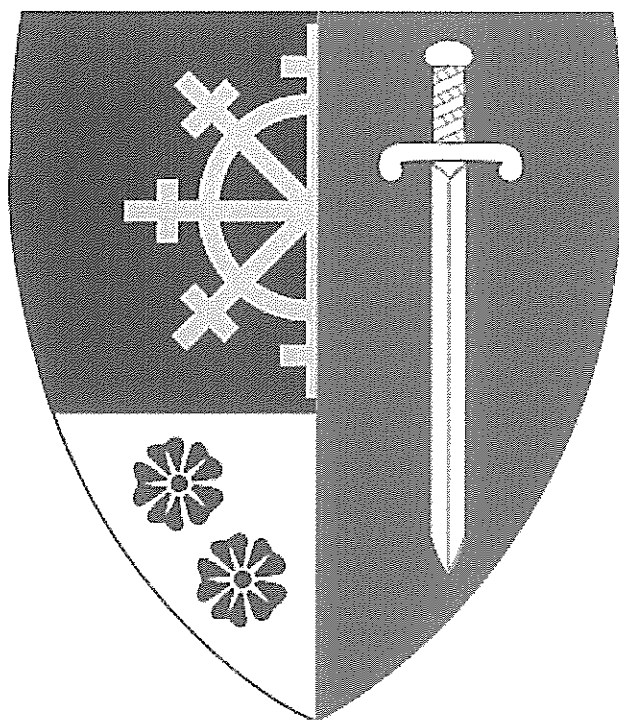

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Szentkatalin Község Önkormányzata

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	4
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk	9
Célok	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	10
1. Jogszabályi Háttér bemutatása	10
2. Stratégiai környezet bemutatása	12
3. A mélyszegénységben élők és aromák helyzete, esélyegyenlősége	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	37
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	46
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	53
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	59
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	67
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	68
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terv (HEP IT)	69
1. A HEP IT részletei	69
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	69
A beavatkozás megvalósítói	70
A HEP IT részletei	71
2. Összegző táblázat – A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	76
3. Megvalósítás	79
4. Elfogadás módja és dátuma	83

Helyi Esélyegyenlőségi Program (röviden HEP)

A Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjai

A 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésének előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek és
- fogyatékkal élők.

Az esélyegyenlőség javítása, az egyenlő bánásmód érvényesítése szempontjából releváns, a társadalom különböző csoportjainak együttélésére vonatkozó stratégiák

Asszimiláció: A kisebbség beolvad a többségbe: önkéntesen vagy kívülről való nyomás hatására átvéve annak kulturális sajátosságait és elhagyva a sajátját.

Marginalizáció: Valamely társadalmi csoport önhibáján kívül a társadalom peremére kerül.

Szegregáció: A társadalom valamely szegmensében megvalósuló erőszakos és/vagy intézményi-strukturális, nyílt és/vagy rejtett elkülönítés.

Szeparáció: A társadalmi kirekesztéssel és/vagy a társadalmi asszimilációval szembeni védekezésként megvalósuló önkéntes elkülönülés (pl. nemzetiségi intézmények).

Integráció: A társadalom különböző csoportjainak közös térben megvalósuló sikeres együttélése, illetve az együttélés feltételeinek megteremtése. Az integráció egyik változata a „rideg integráció”, mely fókuszában a csoportheterogenitás létrehozása áll, és amely nem tesz tartalmi beavatkozást a heterogén csoportban történő sikeres fejlesztésre.

Inklúzió: Alapértelmezése a befogadás, azaz az exklúzió (kirekesztés) ellentétes irányú folyamata. Azon a társadalmi felismerésen alapul, hogy különböző életmódok és identitások létezhetnek egy időben és egy helyen, és hogy a közöttük létrejövő kommunikáció gazdagítja mindegyik résztvevőt. Az inkluzív társadalom, mint szemlélet követői a kölcsönös befogadást tartják szem előtt minden területen.

Inkluzív (befogadó) nevelés: Az integráló nevelési térben a gyerekek/tanulók befogadó nevelése akkor tud megvalósulni, ha a gyerekek/tanulók társadalmi és kulturális háttéréből, valamint egyéni adottságaiból adódó különbségeire az intézmény komplexitásában képes reflektálni. Vagyis inkluzív az az oktatást-nevelést megvalósító intézmény, mely a gyerek/tanuló csak rá jellemző sajátosságait maximálisan figyelembe véve, azokból kiindulva, azokra értéként építve alakít ki befogadó környezetet.

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Szentkatalin Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Szentkatalin egy csendes kis zsákfalú a Mecsek és a Zselic határán, *Baranya megyében, a Szentlőrinci járásban található*. Pécs-től való távolsága 25 kilométer. A környéken sok az erdő, termőterületei közepes, illetve annál valamivel gyengébb termőképességűek. A domborzati adottságok a szántóföldi gazdálkodásnak nem kedveznek. Kiváló adottság van azonban legeltetési állattartásra, kedvelt a juh és a kecske tartása.

A település utcái, házai belesimulnak a hegyvidéki környezetbe, az erdők lombjai hűsítik az udvarokat, tereket. A falu jövőjét meghatározhatja a jó szervezőképesség, önkormányzati oldalról az infrastrukturális fejlesztések, munkahelyek teremtése és az idegenforgalomba, ezen belül is a falusi turizmusba való bekapcsolódás.

Szentkatalin és környéke ősidők óta lakott hely lehetett, határában gyakran kerülnek felszínre bronzkori és római korból való leletek. Nevét 1542-ben említik először az oklevelek Zenth Chaterina alakban. A falu a török hódoltság alatt is folyamatosan lakott volt, a lakosság azonban megritkult. 1750-ben német telepesek érkeztek a faluba. A településhez tartozik Képespuszta is.

A Hamuház és a Szénégető gödör jelölés arra utal, hogy a XVIII. században fahamu -és faszénégetők műhelyei működtek ehelyütt. A vezetéknevek alapján magyar nemzetiségű falu.

Lipót császár 1703. ápr. 19 - én, Bécsben kelt okiratában kétszer is Szent Katalina néven szerepel a hely. Még ma is sokan így nevezik. 1898 - ban a belügyminiszter a Katalina nevet Katalin alakban állapította meg, annak ellenére, hogy a község kérte a Katalina meghagyását. Szent Katalinban a szűz és vértanú tiszteletére épült templomnak 1721- ben még láthatók a romjai, 1756 - ban már nem.

A német lakosok 1750 után települtek be és számuk az első világháborúig növekedett, de arányszámuk nem haladta meg a magyart. Ekkor az uraság a Petrovsky család, majd a Puchnerek örökölték. Az iskola alapítója és alapításának éve nem ismert, de 1810- ben már állott. Az iskola államosítása, majd körzetesítése után 1978 - ban szűnt meg helyben a tanítás. Szentkatalin és Karácodfa külön önálló tanácsot hoztak létre 1950 - ben, majd 1962-ben csatlakoztak a Hetvehely Községi Tanácshoz. 1978-ban hozzácsatolták Szentkatalinhoz az elnéptelenedő Karácodfát. Nevezetessége a Harangláb.

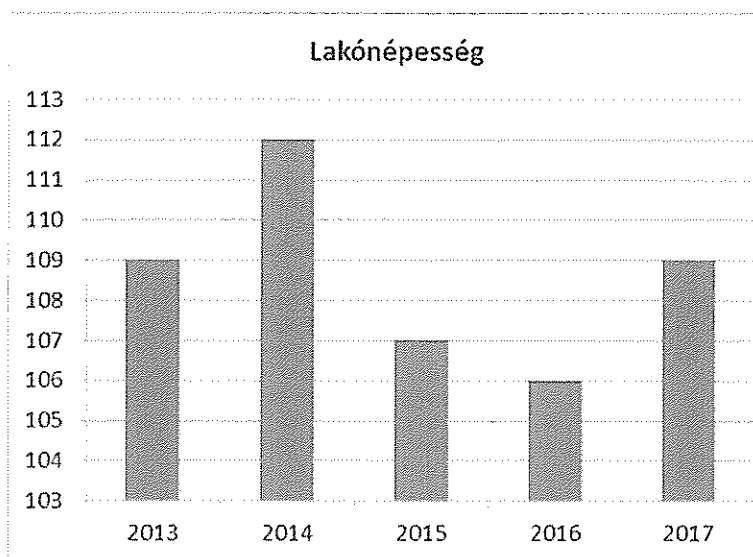
A Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal 2014. december 31-ig 11 település (Szentlőrinc, Csonkamindszent, Kacsóta, Helesfa, Szabadszentkirály, Gerde, Velény, Pécsbagota, Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin), 2015. január 1-jétől 7 (Szentlőrinc, Csonkamindszent, Kacsóta, Helesfa, Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin) település helyi igazgatási feladatait látja el. A hivatal az építésigazgatási feladat- és hatásköreit 21 település, tehát a teljes járás vonatkozásában látja el.

Az elmúlt években az alábbiak szerint változott a lakónépesség száma:

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2013	109	
2014	112	103%
2015	107	96%
2016	106	99%
2017	109	103%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

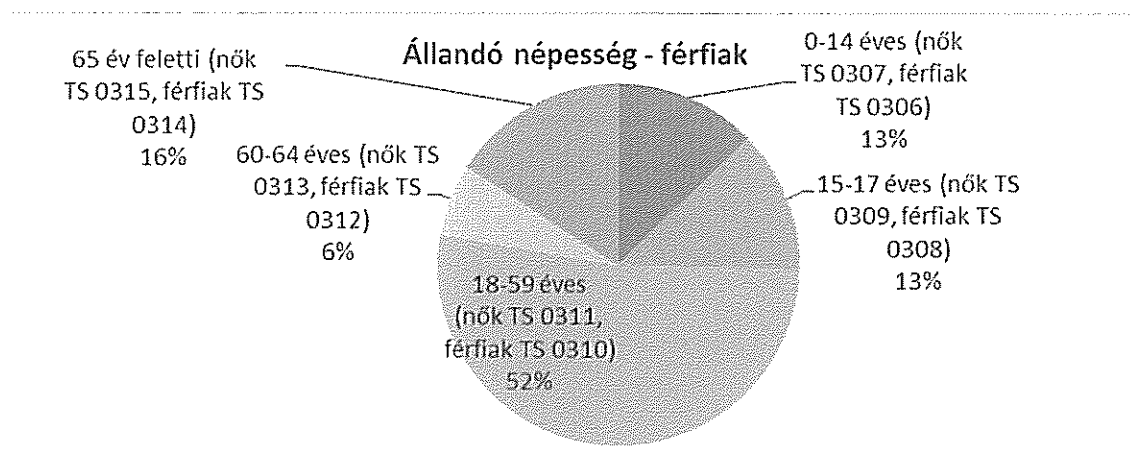
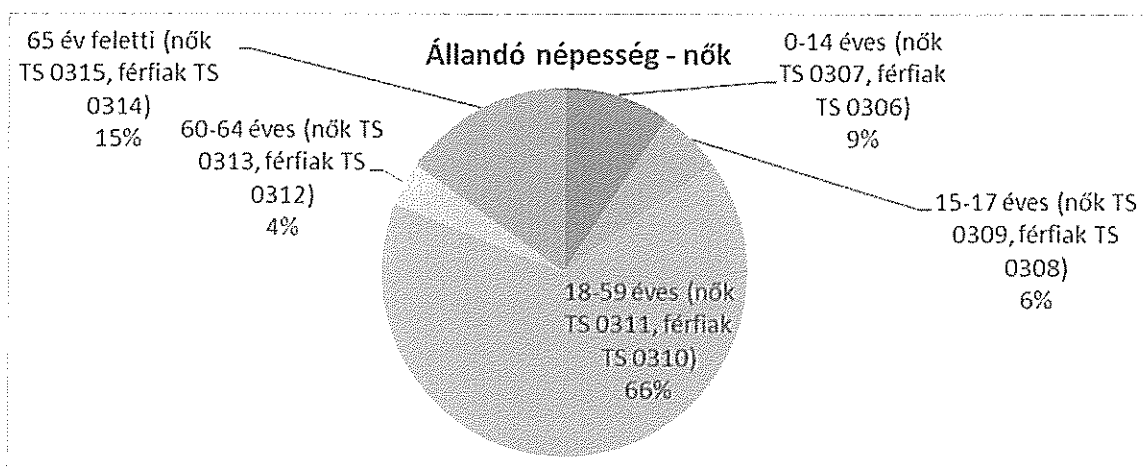
A táblázatból látható, hogy 2013. év óta a lakónépesség száma stagnál, viszonylagos állandóságot mutat. Az évek között 3-5 fő körüli létszám mozgás látható.

A népesség szerkezetének jelentős meghatározója a kor szerinti megoszlás.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
Állandó népesség száma (nők TS 0302, férfiak TS 0301)	53	56	109	48,62%	51,38%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			2	%	
0-14 éves (nők TS 0307, férfiak TS 0306)	5	8	13	4,59%	7,34%
15-17 éves (nők TS 0309, férfiak TS 0308)	3	8	11	2,75%	7,34%
18-59 éves (nők TS 0311, férfiak TS 0310)	35	33	68	32,11%	30,28%
60-64 éves (nők TS 0313, férfiak TS 0312)	2	4	6	1,83%	3,67%
65 év feletti (nők TS 0315, férfiak TS 0314)	8	10	18	7,34%	9,17%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 18-59 éves lakosság a nők esetében 66%, míg a férfiaknál 52% arányban van jelen. A 14 év alatti gyermekek száma az alacsony születésszám miatt 9-13 % körüli arányt mutat. A 65 év felettiek 15% körül élnek a településen, ami az előregedő lakosságra utal.

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	na	na	#ÉRTÉK!
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	2	1	-1
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	2	1	-1
Összesen	4	2	-2

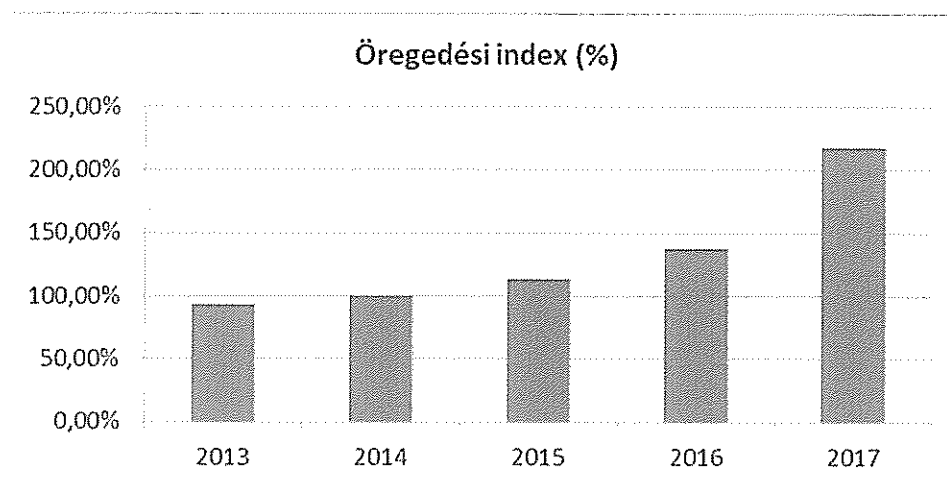
Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

A 15-17 éves fiatalok száma a népszámlálás adatai – 10 év időtartam - alapján minimális csökkenést mutat.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2013	14	15	93,33%
2014	15	15	100,00%
2015	17	15	113,33%
2016	18	13	138,46%
2017	24	11	218,18%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

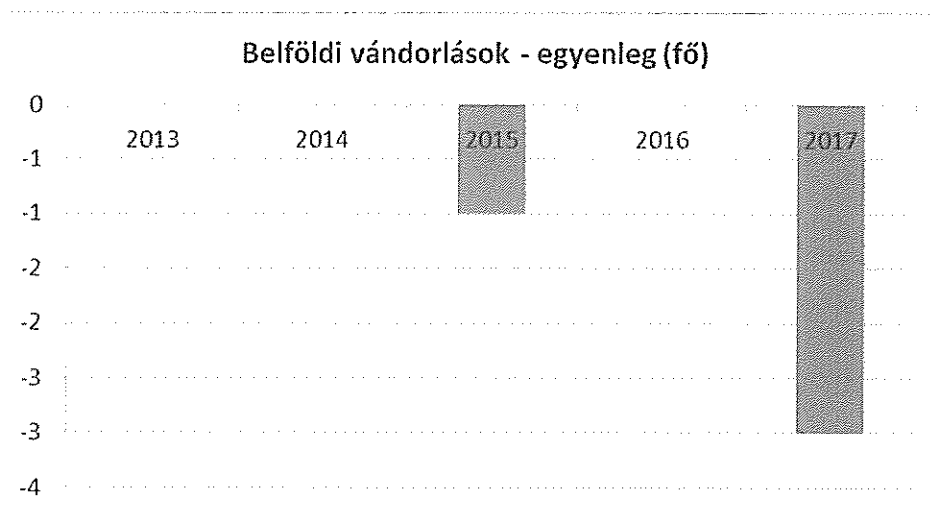

A táblázatból kiderül, hogy Szentkatalin településre is jellemző az országos tendencia. Csökken a születések száma, nő a halandóság.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS odavándorlás 0601)	Elvándorlás (TS elvándorlás 0601)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2013	1	1	0	-56,6
2014	3	3	0	7,35
2015	3	4	-1	-47,17
2016	8	8	0	36,7
2017	1	4	-3	

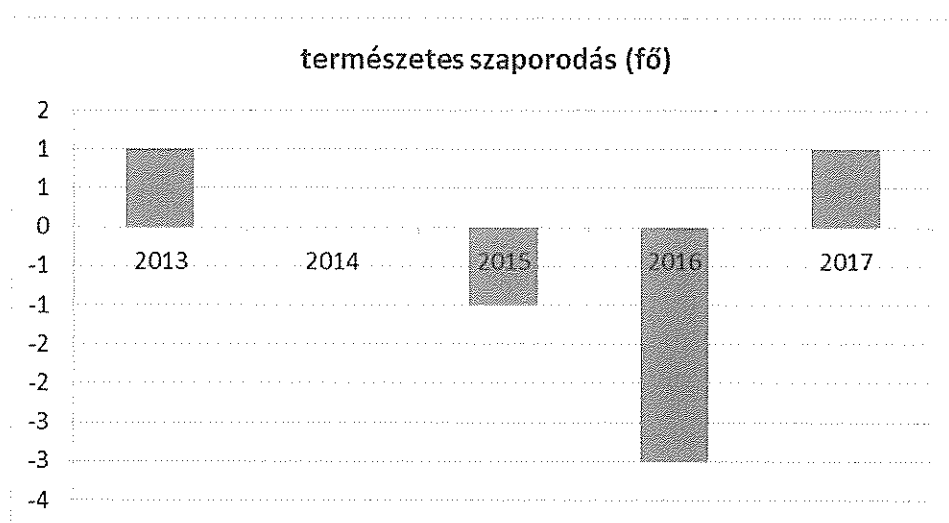
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élve születések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő)
2013	1	0	1
2014	1	1	0
2015	0	1	-1
2016	0	3	-3
2017	1	0	1

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A táblázat adataiból jól látható, hogy a településen a születések száma évről évre 0-1 között mozog. Ennek számtalan oka lehet, de nevesítve szerepeltethetjük, hogy a gazdasági válság hatására csökkent a családok gyermekvállalási hajlandósága, valamint a térség negatív munkahelyteremtő képessége miatt sokan költöznek más nagyvárosok vonzáskörzetébe (pl. Pécsre, Budapestre vagy külföldre.)

A természetes szaporodás 1 fő, vagy negatív szám, vagyis magasabb a halálozásokszáma mint az élve születéseké.

A 2011. évi népszámlálási adatok szerint Szentkatalin községben:

- nőtlen/hajadon: 27 fő,
- házas: 28 fő,
- özvegy: 12 fő,
- elvált: 11 fő,
- élettársi kapcsolatban élő: 13 fő.

Értékeink, küldetésünk

A település csendes, nyugodt környezetben helyezkedik el. Bűnesetek száma a nullával egyenlő. A településen adott a sportolás lehetősége, amivel a fiatal generáció tagjai élnek.

Küldetésünknek érezzük ezen értékek megőrzését, és az ez irányú fejlesztését. Minden célcsoportnak lehetőséget biztosítunk a nyugodt csendes életvitelhez. Fontosnak érezzük, hogy minden lakó a kiegyensúlyozottság mértékével élje a mindennapjait.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Szentkatalin település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

1.1.A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

- Az alaptörvény Szabadság és felelősség című fejezet deklarálja:

A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

A nők és férfiak egyenjogúak. Magyarország az esélyegyenlőség megvalósulását külön intézkedésekkel segíti. Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket. (XV. cikk)

- 2003. évi CXXV. törvény- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

A jogszabály feladatul adta a települési önkormányzatoknak, hogy ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogadjon el.

A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára – oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A helyzetelemzés és az intézkedési terv elfogadása során figyelembe kell venni a települési kisebbségi önkormányzatok véleményét.

A programalkotás során gondoskodni kell a helyi egyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a közoktatási esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítése során, kiemelt figyelmet kell fordítani az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre, az oktatás és a képzés területén a jogellenes elkülönítés megelőzésére, illetve az azzal szembeni fellépésre, továbbá az egyenlő esélyű hozzáférés biztosításhoz szükséges intézkedésekre, a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosításához szükséges intézkedésekre, olyan intézkedésekre, amelyek csökkentik a hátrányos helyzetűek munkaerő – piaci hátrányait, illetve javítják foglalkoztatási esélyeiket.

A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását két évente át kell tekinteni, az áttekintés alapján, szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni, illetve a helyzetelemzést és az intézkedési tervet az új helyzetnek megfelelően kell módosítani.

A helyi esélyegyenlőségi programot a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el. A települési önkormányzat az államháztartástan alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az e törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

- 311/2011. (XII.27.) Korm. Rendelet a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról

- 2/2012. (VI.5.) EMMI rendelet A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól

- 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni.

E törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása.

- 1991. évi IV. törvény- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról

- 2012. évi I. tv. - A Munka Törvénykönyvéről

- 1993. évi III. törvény- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

- A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény

- Közhatalmat épületek akadálymentesítési kötelezettségéről szóló 1998. évi XXVI. Tv.

- 2000. évi LX. törvény - a foglalkoztatásból és a foglalkoztatásból eredő hátrányos megkülönböztetésről szóló, a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1958. évi 42. ülészakán elfogadott 111. számú Egyezmény kihirdetéséről
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról
- 2004. évi CXXIII. törvény a pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát kereső foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjak foglalkoztatásáról
- 2011. évi CXII. Tv. Az információs önrendelkezési jogról és az információk szabadságáról
- 176/2005. (IX.2.) Korm. Rendelet a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjának, továbbá az akkreditált munkáltatók ellenőrzésének szabályairól
- Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006. július 5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról
- 240/2006. (XI.30.) Korm. Rendelet a társadalmi- gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről
- 10/2006. (II.16.) OGY határozat az új Országos Fogyatékosügyi Programról
- 1982. évi 10. törvényerejű rendelet a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról 1979. december 18-án New Yorkban elfogadott egyezmény kihirdetéséről.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: FIt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz: EU 2020 stratégia, Nemzeti Reform Program, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia, Roma Integráció Évtizede Program, Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

A helyi önkormányzat által a hozott szabályozást érintő kérdésekben a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (2013. január 1-étől hatályba lépő) rendelkezik. A helyi rendeletek alkotásánál és szabályozásánál a releváns célcsoportokra figyelemmel vagyunk.

Az önkormányzati koncepciók közül kiemelkedő a településfejlesztési koncepció, a településrendezési eszközök, önkormányzati rendeletek, feladatellátási szerződések, társulási megállapodások.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Szentkatalin Község Önkormányzata rendeletek alkotásával igyekszik biztosítani a település működését és fejlődését, valamint a közösségi együttélés szabályait. Mindezek érdekében az esélyegyenlőség szempontjából az alábbi hatályos rendeletet említhetjük:

- Szentkatalin Község Önkormányzat Képviselő-testületének 2/2015.(II.27.) Ör. – a szociális igazgatásról, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapellátások helyi szabályozásáról

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A Mötv. 87. §-a értelmében a helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodnak abban, hogy egy vagy több önkormányzati feladat- és hatáskör, valamint a polgármester és a jegyző államigazgatási feladat- és hatáskörének hatékonyabb, célszerűbb ellátására jogi személyiséggel rendelkező társulást hoznak létre.

A Társulás önkormányzatainak képviselő-testületei – a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. tv. 146.§ (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének eleget téve, abból a célból, hogy a térség lakói az önkormányzati közszolgáltatásokhoz minél teljesebb körben jussanak hozzá, a Szentlőrinci Kistérség Többcélú Önkormányzati Társulás feladatait az alábbiak szerint határozták el. A térségben működő települési önkormányzatok a Társulást a térség területének összehangolt fejlesztésére (különösen fejlesztési tervek, programok, pályázatok készítésére, megvalósításra), intézmények fenntartására, valamint a fejlesztések összehangolására hozták létre. Ennek keretében közös projekteket, pályázatokat valósítanak meg, óvodák fenntartásával, működtetésével, fejlesztésével kapcsolatos feladatokat látnak el. Szentlőrinc város és további 19 település (köztük Szentkatalin) 2004. májusában hozták létre a társulást.

Hetvehely 2009-ben létrehozta az Idősek Klubja elnevezésű intézményt. Az intézmény tevékenységi köre 2017-től bővült, az idősek nappali ellátása mellett a házi segítségnyújtást és a szociális étkeztetést is ellátja feladatellátási szerződéssel Okorvölgy és Szentkatalin községek részére. 2019. január 1-től Szociális Szolgáltató Központ és Konyhája néven az önkormányzati konyha működtetését is elvégzi. A megelőző időszakban vásárolt ételmezés helyett, ezen időponttól helyben készül az étel.

Ezen felül társulást hozott létre Okorvölgy és Hetvehely Község Önkormányzatával az óvodai feladatellátásra.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adatai kimutatása

A helyi esélyegyenlőségi program készítése során az alábbi adatbázisok álltak a rendelkezésünkre:

- KSH, TEIR adatbázisok
- OSAP statisztikák adatai
- Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal Hetvehelyi Kirendeltsége
- BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal
- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szigetvári Tankerülete
- Hetvehelyi Óvoda által biztosított adatok
- Hetvehelyi Iskola által biztosított adatok
- háziorvosi szolgálat által biztosított adatok
- védőnő adatai
- helyi adatgyűjtés
- szociális gondozó adatai

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli különbségekben mutatkoznak meg és súlyos, megélhetési zavarokhoz vezetnek. Ez az állapot az érintetteket megbélyegzi, és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza.

A mélyszegénység viszonylag újkeletű jelenség az emberiség történelmében, ezért definiálása elég nehézkes. A mélyszegénység fogalmát a Társadalmi Megújulás Operatív Program (későbbiekben: TÁMOP) „Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért” című pályázati felhívás bizonyos része írja le pontosan. Eszerint:

„Azokat a közösségeket, amelyek mélyszegénységbe süllyedtek a nagyon alacsony iskolázottság és foglalkoztatási ráta, erős települési, lakóövezeti térségi koncentráció és szegregáció, az ezekből következő súlyos szociális deficit és a hátrányos társadalmi helyzet újratermelődésének nagyon nagy valószínűsége jellemzi.”

Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (1) bek. értelmében:

a) jövedelem: - az Szt. (1a) bekezdésben foglalt kivétellel, valamint figyelemmel az (1b)-(1c) bekezdésekben foglaltakra - az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

aa) a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - vagyoni érték (bevétel), ideértve a jövedelemként figyelembe nem vett bevételt és az adómentes jövedelmet is, és

ab) azon bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról, illetve az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni;

b) vagyon: ha e törvény másként nem rendelkezik, az a hasznosítható ingatlan, jármű, továbbá vagyoni értékű jog, amelyek

ba) külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy

bb) együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát

meghaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű.

Az önkormányzat nem rendelkezik pontos adatokkal a lakosság jövedelmi helyzetére vonatkozóan. A lakosság jövedelmi helyzetére elsősorban az adófizetők száma, másodsorban az egy lakosra jutó jövedelem, illetve a segélyezési adatok alapján lehet következtetéseket levonni.

A településen gépjárműadó fizetésére kötelezett gépjárművek száma: 62 db, az ingatlanok 54%-nál van gépjármű. A lakók saját tulajdonú ingatlanokban laknak, kiegészítő mezőgazdasági tevékenységet végeznek.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP 1. számú mellékletében elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: FIt.) és a Möt-v-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

A foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós száma, aránya

a) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

b) közfoglalkoztatás

c) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

d) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

e) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

f) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

g) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A helyi önkormányzat a Mötv. 15. §-a szerint feladat és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy feladatellátásba történő bevonását.

Az Ebktv. 21-23. §-ai rögzítik, hogy egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz (pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében stb.).

Előfordulnak olyan speciális helyzetek, amikor indokolt, hogy a munkáltató különbséget tegyen helyzetük, tulajdonságuk, jellemzőjük alapján a munkavállalók között, ezért az Ebktv. értelmében nem minősül az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének, ha az a munka jellege vagy természete alapján indokolt, az alkalmazásnál számba vehető minden lényeges és jogszerű feltételre alapított arányos megkülönböztetés. A törvény 23. §-a biztosítja annak lehetőségét, hogy törvény, kormányrendelet, illetve kollektív szerződés a munkavállalók meghatározott körére – a foglalkoztatási jogviszonnyal vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonnyal összefüggésben – eltérjen az egyenlő bánásmód követelményétől, amennyiben ennek célja valamely hátrányosabb helyzetű csoporttal kapcsolatban előnyben részesítési szabályok meghatározása, pozitív diszkrimináció alkalmazása.

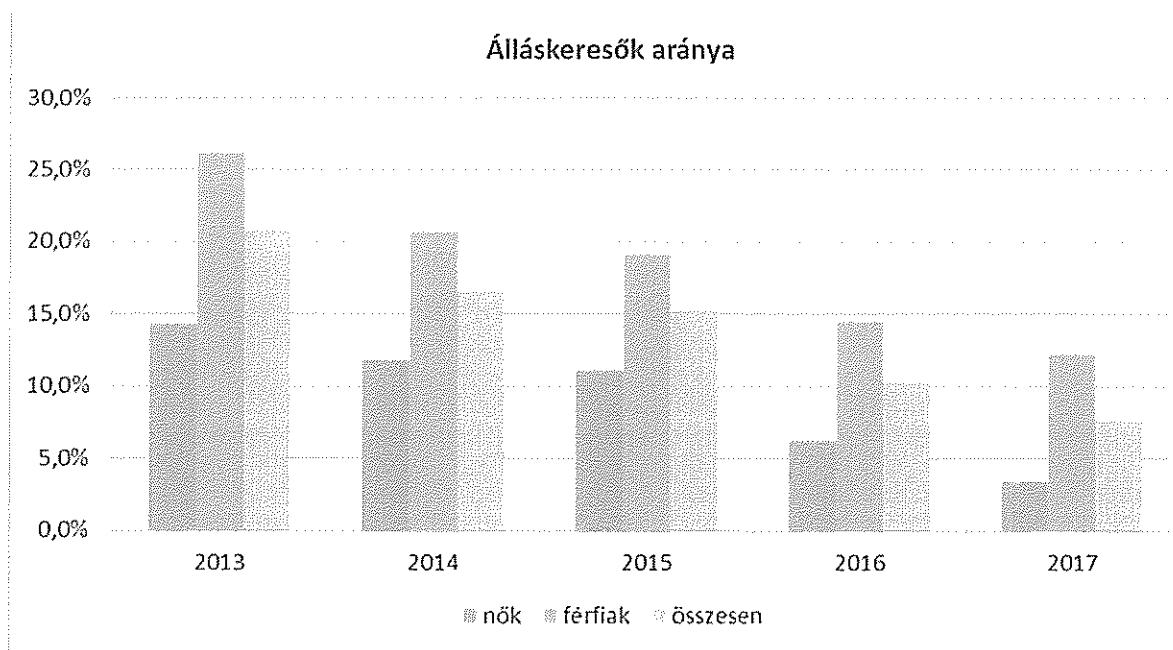
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A településen a munkaképes korú lakosság arányához képest a nyilvántartott állás keresők aránya 2013-ban volt a legmagasabb. A 77 fő munkaképes korú lakossághoz viszonyítva a nyilvántartott állás keresők aránya 20,8% volt. Ez a vizsgált időszakban javuló eredményt mutat, 2017-ben a 88 főhöz képest 7,7% a nyilvántartott állás keresők száma. Ennek egyik oka a közfoglalkoztatásban keresendő, az önkormányzat rendszeresen részt vesz a közmunkaprogramokban, így javítva a családok jövedelmi viszonyait.

3.2.1. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/Nyilvántartott állás keresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott állás keresők száma (fő)					
	Nő (TS 0804)	Férfi (TS 0803)	Összesen	Nő (TS 0802)		Férfi (TS 0801)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	35	42	77	5	14,3%	11	26,2%	16	20,8%
2014	36	41	77	4	11,8%	9	20,7%	13	16,6%
2015	36	38	74	4	11,1%	7	19,1%	11	15,2%
2016	40	38	78	3	6,3%	6	14,5%	8	10,3%
2017	45	43	88	2	3,3%	5	12,2%	7	7,7%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

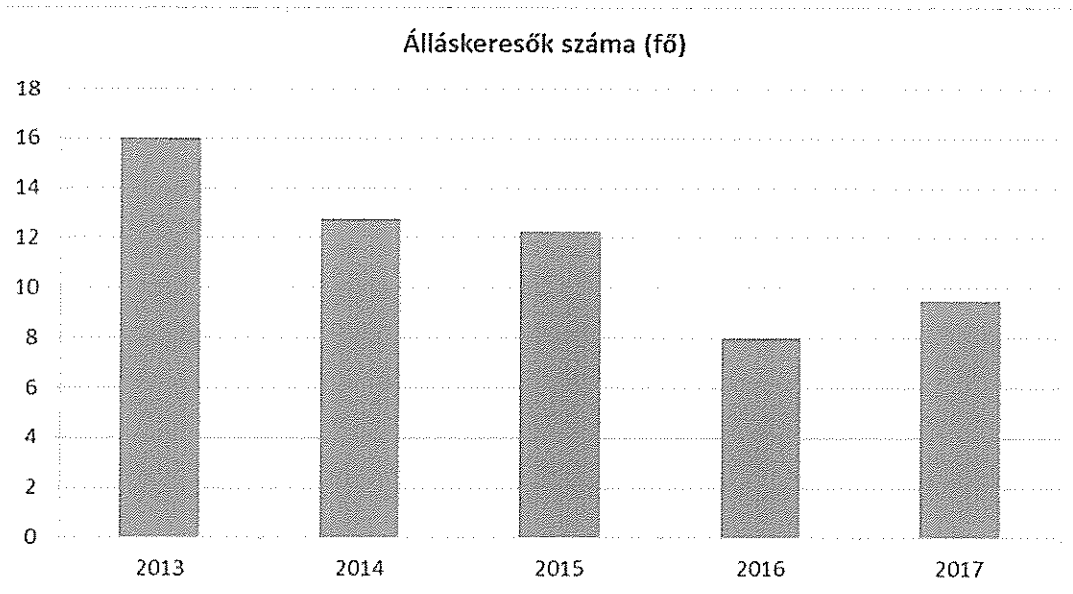

A 2011-es népszámlálási adatok szerint a foglalkoztatottak száma Szentkatalinban 25 fő volt, a munkanélküliek száma 8 fő, az inaktívaké 36 fő, az eltartottak száma 24 fő volt.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017
		16	12,75	12,25	8	9,5
20 év alatti (TS 1002)	Fő	0	0	0	0	0
	%	1,6%	2,0%	0,0%	3,1%	0,0%
20-24 év (TS 1003)	Fő	3	1	2	2	0
	%	15,6%	7,8%	16,3%	18,8%	2,6%
25-29 év (TS 1004)	Fő	1	1	0	1	2
	%	4,7%	7,8%	2,0%	15,6%	23,7%
30-34 év (TS 1005)	Fő	1	1	1	0	1
	%	6,3%	5,9%	8,2%	3,1%	5,3%
35-39 év (TS 1006)	Fő	2	1	2	0	1
	%	10,9%	5,9%	16,3%	3,1%	10,5%
40-44 év (TS 1007)	Fő	2	2	1	1	0
	%	12,5%	13,7%	8,2%	6,3%	2,6%
45-49 év (TS 1008)	Fő	1	2	2	2	1
	%	7,8%	15,7%	12,2%	28,1%	13,2%
50-54 év (TS 1009)	Fő	2	1	1	1	1
	%	14,1%	7,8%	10,2%	6,3%	10,5%
55-59 év (TS 1010)	Fő	4	3	2	1	1
	%	25,0%	25,5%	14,3%	9,4%	10,5%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	0	1	2	1	2
	%	1,6%	7,8%	12,2%	6,3%	21,1%

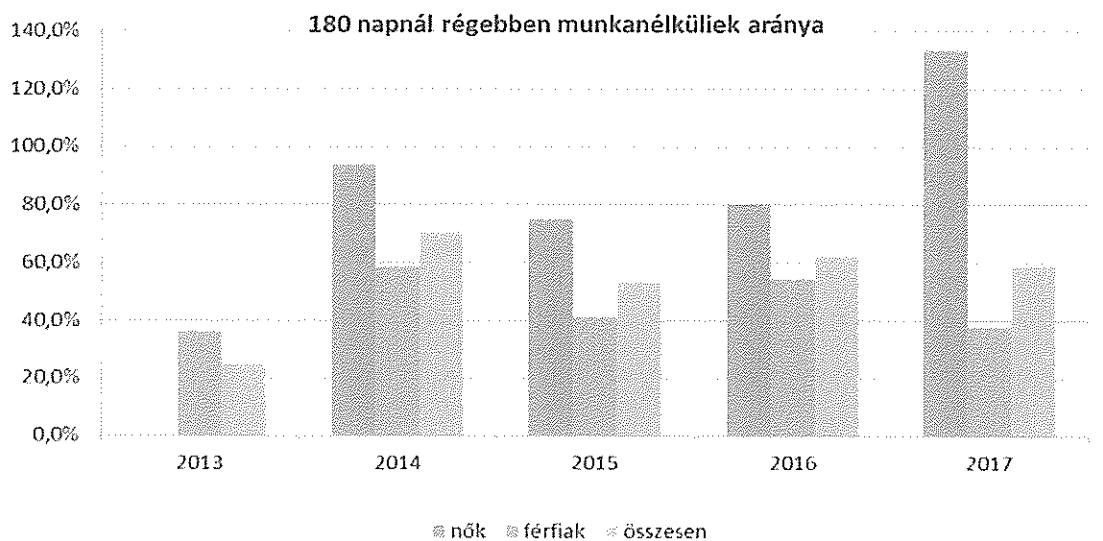
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya

Év	Nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma			180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők/regisztrált munkanélküliek száma					
	fő			fő			%		
	Nő (TS 0802)	Férfi (TS 0801)	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
2013	5	11	16	0	4	4	0,0%	36,4%	25,0%
2014	4	9	13	4	5	9	94,1%	58,8%	70,6%
2015	4	7	11	3	3	6	75,0%	41,4%	53,3%
2016	3	6	8	2	3	5	80,0%	54,5%	62,5%
2017	2	5	7	2	2	4	133,3 %	38,1%	59,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek nagy része a 40-49, valamint a 50-59 éves korosztályhoz tartozik. A 2013. évben a nyilvántartott/regisztrált munkanélküliek száma 16 fő volt, a 180 napnál régebben regisztráltak közül 2014. évben a legmagasabb az arány 9 fővel.

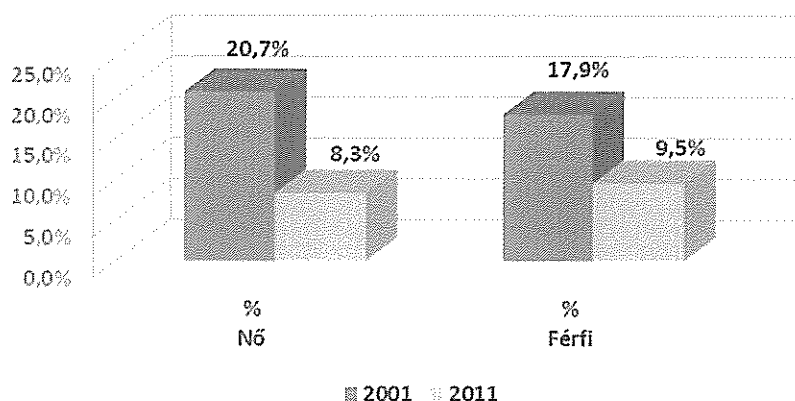
b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő (TS 1602)	Férfi (TS 1601)	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	79,3%	82,1%	20,7%	17,9%
2011	91,7%	90,5%	8,3%	9,5%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában

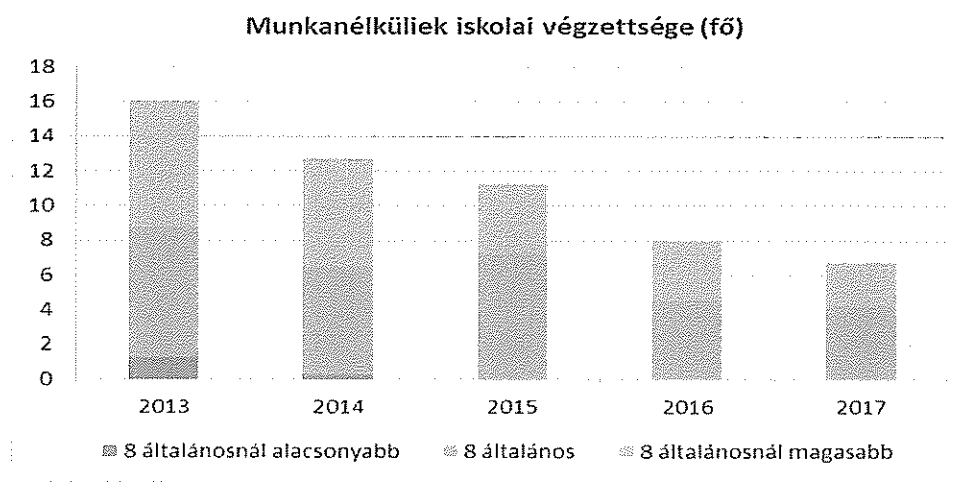

A település 2011. évi népszámlálási adatai szerint az általános iskolát végzettek aránya a nőknél 91,7%, a férfiaknál 90,5%. Az általános iskola 8. osztályát nem fejezte be a nők 8,3%-a, férfiak 9,5%-a. Az előző népszámlálási adatokhoz képest az iskolázottsági eredmények jelentősen kedvezőbb képet mutatnak. Szentkatalinban a 2011-es népszámlálási adatok szerint az általános iskola 1. osztályát sem végezte el 3 fő, az 1-7. évfolyamot elvégzettek száma: 16 fő, a 8. osztályt elvégzettek száma 36 fő, középfokú iskolai végzettséggel rendelkezők száma, érettségi nélkül: 9 fő, egyetemet, főiskolát végzettek száma: 4 fő.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	16	1	7,8%	8	46,9%	7	45,3%
2014	13	0	2,0%	6	49,0%	6	49,0%
2015	11	0	0,0%	7	64,4%	4	35,6%
2016	8	0	0,0%	5	56,3%	4	43,8%
2017	7	0	0,0%	4	63,0%	3	37,0%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek száma 2013. évhez viszonyítva 2017. évre 16-ról 7 főre csökkent.

2017-ben azok aránya, akik 8 általánosnál alacsonyabb végzettséggel rendelkeznek 0%, azok aránya, akik 8 általános iskolai végzettséggel rendelkeznek 63%, és azok aránya, akik magasabb végzettséggel rendelkeznek 37%.

A településen nincs olyan személy, aki az általános iskolai, középiskolai felnőttoktatásban venne részt.

c) közfoglalkoztatás

Az önkormányzat évek óta részt vesz a közmunkaprogramban. Ennek keretén belül a földutak rendbetételére, mezőgazdasági tevékenységre került sor. A regisztrált munkanélkülieknek az önkormányzat minden évben tud közmunkát felajánlani. A közmunkások értékteremtő volta megkérdőjelezhetetlen, azonban nem egy esetben csak állandó és határozott irányítás mellett képesek a munkájukat elvégezni.

A munkahelyek és a foglalkoztatottság megőrzése érdekében született meg a Munkahelyvédelmi Akcióterv, s további bizakodásra adnak okot a foglalkoztatást ösztönző programok, például az 55 évnél idősebb munkanélküli nők foglalkoztatását segítő, valamint a gyed-extra. A foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók továbbá az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos

emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is, a tanulás melletti rendszeres munkavégzés pedig továbbra sem tekinthető tipikusnak.¹

A fent felsorolt problémák különösen erőteljesen, kumulálva jelentkeznek a munkaerő-piaci szempontból leghátrányosabb helyzetű roma népesség esetében. A rendszerváltást követő gazdasági átalakulás különösen súlyosan érintette azokat az ágazatokat, amelyek nagy arányban foglalkoztattak romákat, így ők tömegesen veszítették el állásukat (egyes becslések szerint az 1990-es évek elején romák által betöltött munkahelyek 55%-a szűnt meg, szemben az összes munkahely 33 százalékával). Többségük később sem tudott visszatérni a munkaerőpiacra, foglalkoztatásuk problémája tartóssá vált, a nehézségek pedig tovább öröklődtek. A roma népesség foglalkoztatási szintje kevesebb, mint fele, munkanélküliségi rátájuk három-ötszöröse a nem roma lakosságénak. A roma népesség tagjainak háromszor nagyobb esélyük van arra, hogy munkanélküliek legyenek, mint általában az országos népességnek. A nők körében figyelhető meg a legnagyobb különbség munkanélküliség tekintetében is. Egy roma nőnek 3,4-szer akkora esélye van a munkanélküli státuszra, mint az országban a hasonló neműeknek. Az inaktivitási ráta is magasabb a romák körében. Ez a különbség azonban csak a nőknél jelentkezik. Az inaktivitásban megfigyelhető különbségnek az az oka, hogy a roma népességet magasabb gyerekszám jellemzi.²

Az alacsony foglalkoztatottság problémájára elemi megoldást kínálnak a közmunka programok, ugyanakkor ezek mellett továbbra is szükségesek a hosszú távú megoldások. A foglalkoztatási szint tartós javítását a foglalkoztatási programok önállóan nem képesek biztosítani: új, versenyipiaci, fenntartható munkahelyekre van szükség, ehhez pedig „csak és kizárólag a vállalkozókon keresztül vezet az út”.³

A közfoglalkoztatás 2011. január 1. napjától bevezetésre került megújult rendszere jelentős helyet foglal el a hazai foglalkoztatáspolitikában. Megszűnt a korábbi, háromszintű, közmunkából, közhasznú- és közcélú foglalkoztatásból álló rendszer, és helyébe a szociális feszültségek enyhítésére az egységesen szabályozott közfoglalkoztatás lépett. A közfoglalkoztatás szervezésének feladata a 2011. év második felétől a Nemzetgazdasági Minisztériumtól a Belügyminisztérium feladatkörébe került át. 2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény (Kftv.), amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. 2011. év szeptembertől már megkezdődtek az új közfoglalkoztatási programok, s 2012. január 1-jével elindult a közfoglalkoztatás új, teljes rendszere.⁴

A közfoglalkoztatás célja: a foglalkoztatás bővítése, munkahelyteremtés. A Start-munka folytatása, amely segít a tartósan munkanélküliek, szakképzettség nélküliek és megváltozott munkaképességűek számára visszatérni a munka világába. Segély helyett munkából éljenek az emberek. Munkára való ösztönzés — szocializációs funkció. A közmunka nem cél, hanem eszköz a foglalkoztatás bővítésére. A Start-munka keretében hasznos, értékkeremtő munkavégzés történik, ami a köz érdeke is. Egyik területe a mezőgazdaság: növénytermesztés és állattenyésztés. Saját szükségletek megtermelése mellett támogatja a helyi közétkeztetést. A segély visszaszorítása érdekében, illetve a munkára ösztönzés miatt a közmunkáért járó bér magasabb, mint a szociális juttatás. A közfoglalkoztatási bér ugyanakkor, hogy támogassa a versenyszférába való visszatérést, alacsonyabb, mint a mindenkor minimálbér. Képzés és oktatás is megvalósul a Start-munkaprogram alatt, ami szintén a későbbi elhelyezkedést könnyíti meg. A foglalkoztatási elemek, szolgáltatások és a pénzbeli támogatások együttesen segítik a tartósan munkanélküliek foglalkoztathatóságának erősítését.⁵

A közfoglalkoztatás három területen valósul meg, megoszlik a mezőgazdasági munkák, az önkormányzat által szervezett és az állami szektorban biztosított közfoglalkoztatás között. A tapasztalatok elemzését követően az alábbi szakterületeken kell kiterjeszteni az értékkeremtő közfoglalkoztatási programokat és a mintaprogramokat: növénytermesztés és állattenyésztés, hagyományos konzerválás, földutak karbantartása, biomassza előállítása, illegális hulladék-lerakóhelyek felszámolása, építőipari nagy

¹ Ld. Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.- 45. oldal

² Ld. Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.- 45- 46. oldal

³ Ld. Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.- 48. oldal

⁴ Ld. Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.- 48. oldal

⁵ Ld. Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.- 48-49. oldal

beruházásokhoz kapcsolódó, vagy a Kormány és az önkormányzatok közötti megállapodások szerinti Start-munka programok.⁶

A településen a közfoglalkoztatási programok több embernek biztosítanak munkalehetőséget, megélhetést és képzést –együttal új lendületet adva a közösségi cselekvésnek, a helyi közösségek megerősödésének. Sok embernek a közmunkaprogramok kínálta lehetőségek jelentik a társadalom perifériájáról történő elmozdulás első lépését.

A településen az egyik legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat, hiszen a közfoglalkoztatási programok keretében évente több embert foglalkoztat közfoglalkoztatás keretében. A közfoglalkoztatásban részt vevő munkanélküliek munkájukért időarányos közfoglalkoztatási bért kapnak, ami az aktív korúak ellátása összegéhez (22.800.- Ft.) viszonyítva több bevételt jelent a családoknak, így megélhetési gondjaikon is segít. A közfoglalkoztatási munkavégzésnél különösen figyelni kell a jogszabályi előírások betartására és betartatására, ezért munkavédelmi- és balesetvédelmi oktatásban részesülnek a munkájuk megkezdése előtt a munkavállalók. Jellemző, hogy többségében csak folyamatos és határozott irányítás mellett képesek érdemi munkát végezni. Szintén közmunkások segítségével oldja meg az önkormányzat a település-karbantartást, a közterületek gondozását, a téli hó eltakarítást.

A közmunka programok sikerességét elősegítheti mentorok alkalmazása, akik a hagyományos mentorálási tevékenység mellett más jellegű, akár életvezetési tanácsadással is segíthetik a közfoglalkoztatottakat az elsődleges munkaerőpiacra történő visszakérülésben. A közfoglalkoztatás szervezésénél el kell érni, hogy ne hozzon létre munkanélküliséget, azaz ne korlátozza az egyént az önálló álláskeresésben, illetve ne vonja el a humánerőforrást a vállalkozások elől. Ennek egyik eszköze, hogy a közfoglalkoztatásban szerezhető jövedelem mértéke ne érje el a minimálbér mindenkori szintjét, viszont haladja meg a szociális ellátások összegét.

Az önkormányzat évek óta folyamatosan indul közfoglalkoztatási programokon, amin a BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által kiközzetített személyek vehetnek részt.

Szentkatalin község önkormányzata Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatást biztosított a település álláskeresői számára.

A 2016. esztendőben három program keretében 13 főt foglalkoztatott.

I). A Hosszabb időtartamú program keretében a Közterület Karbantartást vállalta.

Alkalmazott létszám: 1 fő.

Program kezdete: 2016. 07.01

Befejezés : 2016. 12. 31

Az 1 fő számára közterület karbantartás, téli tüzelő aprítás, tárolóba történő elhelyezés, valamint fűnyírási feladatokat biztosított az önkormányzat. A feladat elvégzése fontos volt a település számára, mert az őszi fűnyírással tudtuk karbantartani a település központját, és mind azokat a területeket, melyek közterülethez kapcsolódnak, árkok, vízfolyók, parkok.

II.) program keretében Oktatást biztosított az önkormányzat 1 fő részére.

Program kezdete: 2016.12.01

Befejezés: : 2017.02.28

Az oktatás keretében targonca vezetői oktatásban részesült az 1 fő, mely sikeres vizsgát tett.

III.) Mezőgazdasági program keretében 6 főt foglalkoztatott az önkormányzat, a Start Munkaprogramban

Program kezdete: 2016.03.01

Befejezés : 2017. 02.28

A program keretében zöldséget termesztettek a közfoglalkoztatottak, mely termést a Képviselő- testület kérésére kiosztásra került a településen. Természetesen a Képviselő- testület helyi rendelettel szabályozta a kiosztást, rászorultságot figyelembe véve.

⁶ Ld. Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II.- 91. oldal

A támogatott családok hálásak voltak az önkormányzatnak, valamint a közfoglalkoztatottaknak, amiért a termésből részesülhettek.

A mezőgazdasági program másik előnye volt, hogy a közfoglalkoztatott megismerhette a kiskerti művelés előnyét, melynek hatására az otthoni kiskertekben is termelhettek a család részére.

Az alapvető zöldségek, melyeket termeltek az önkormányzat tulajdonában álló földeken. Burgonya, hagyma, zeller, cukkini, uborka, tök, fejtett bab, fokhagyma.

A betakarítást követően felszántásra került a szabadművelésű föld, mely előkészítést jelentett a következő évre.

2017. évben is folytatódtak a programok, de már nem a Start Munkaprogram keretében, hanem a Hosszabb időtartamú foglalkoztatás keretében.

I.) Mezőgazdasági Földprogram Hosszabb időtartamú

Foglalkoztatott létszám: 6 fő

Program kezdete: 2017.03.01

Program befejezés: 2017. 11. 30

A mezőgazdasági program keretében folytatódott az előző évben megkezdett zöldségek termesztése.

A program kertében megtermelt zöldségek a 2017. évben is az előző évhez hasonlóan kiosztásra került a településen. A közfoglalkoztatás keretén belül eszközöket is vásárolhatott az önkormányzat, mely komoly segítséget jelentett a program kivitelezésében, megvalósításában.

A Képviselő- testület határozatba foglalta a zöldségtámogatás menetét.

II.) program:

2017. évben a Hosszabb időtartamú Mezőgazdasági Földút karbantartási programot valósította meg az önkormányzat.

Alkalmazotti létszám: 6 fő

Program kezdete: 2017.03.01

Program befejezés: 2017.11.30

A programban 6 fővel a külterületi földutak karbantartását végezték. Szentkatalin településhez kettő településrész tartozik. Karácodfa, valamint Képespuszta, mely településrészeken családok élnek. A településrészek közötti átjárást földutakon, illetve aszfaltos, részben makadám úton lehet közlekedni. Az elmúlt évtizedekben csak részben voltak karbantartva a külterületi utak, ezért fontos szerep jutott a karbantartásukra. Az erózió, valamint a benőtt lombosított, a bokrokat meg kellett ritkítani, hogy a nap fel tudja szárítani a földutat. A vízmosásokat lecsapolták, a bakhátakat elegyengették, így járhatóvá téve a településrészek közötti utakat.

A program megvalósult, melynek örülnek a településrész lakói, az erdőtulajdonosok, valamint a földtulajdonosok. Sok vadász látogatja az erdőt, mely a program befejeztével biztonságos közlekedést teszi lehetővé.

III.) programban a Belterületi utak karbantartását végezték a közfoglalkoztatottak. A programban a téli hó eltakarítást, csúszásmentesítést volt szükséges végezni.

Foglalkoztatott létszám: 3 fő

Program kezdete: 2017.12.01

Befejezés : 2018.02.28

A programban résztvevők közül 1 fő az óvodásgyermek búszkiséretét is megoldotta, mely segítséget jelent az óvodásgyermekkel rendelkező családoknak.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Településünkön a helyi munkalehetőség csekély, a munkaképes korú lakosság kis része Hetvehelyen dolgozik, illetve erdei munkát végez kisvállalkozásoknál. A regisztrált álláskeresőknél tehát csak a közmunkaprogramban való részvétel biztosít munkalehetőséget helyben.

A Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal Hetvehelyi Kirendeltsége látja el Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin települések, valamint a hetvehelyi német és roma nemzetiségi önkormányzat feladatait. Minden hét hétfőjén, Hetvehelyen ügygondnok intézi a lakók azon ügyeit, amit a törvény a Járási Hivatalok hatáskörébe utalt.

Hetvehelyről 2 óránként vonatközlekedés van, azonban a Szentkatalin Hetvehely viszonylatában a tömegközlekedés nem biztosított. Az önkormányzat ezt falugondnoki szolgálat működtetésével igyekszik pótolni.

Az Európai Unió elismerte a kisvállalkozások fontosságát azáltal, hogy az Általános Ügyek Tanácsa 2000. június 13-án Lisszabonban elfogadta a Kisvállalkozások Európai Chartáját, valamint az Európai Tanács ugyanezen év június 19-én és 20-án, Feirában tartott ülésén jóváhagyta ezt a chartát. A charta azt javasolja, hogy a kormányok stratégiai törekvéseiket olyan cselekvési lehetőségekre összpontosítsák, amelyek kulcsfontosságúak a kisvállalkozások működési környezetére nézve. A kisvállalkozások az európai innováció és munkahelyteremtés ösztönzői. Kis méretük igen érzékennyé teszi őket minden, az ágazatukban és a környezetükben bekövetkező változás iránt. Ezért az Európai Tanács Santa Maria de Feirában (Portugália) 2000. június 19–20-án megtartott ülésén az állam-, illetve kormányfők és az Európai Bizottság hangsúlyozták, hogy szükség van a kisvállalkozások fejlődésének elősegítésére.

A vállalalkozási kedv ösztönzése és a kisvállalkozások üzleti környezetének javítása érdekében az állam- és kormányfők, valamint az Európai Bizottság úgy döntöttek, hogy tíz cselekvési lehetőségen fognak dolgozni, úgy mint:

- A vállalkozói tevékenység oktatása és képzése: Az üzleti elveket már fiatal kortól oktatni kell, ha ösztönözni akarják a „vállalkozói szellemet” Ez különösen a középiskolákra és egyetemekre vonatkozik, ahol bátorítani kell a fiatalok vállalkozó szellemű kezdeményezéseit, valamint kisvállalkozások számára képzési programokat kell kidolgozni.
- Olcsóbb és gyorsabb vállalkozásalapítás: A vállalkozások alapítása olcsóbb és gyorsabb lesz, különösen online regisztráció útján.
- Jobb jogalkotás és szabályozás: Mérsékelni fogják a csődről szóló nemzeti jogszabályok és a kisvállalkozásokra vonatkozó új előírások kedvezőtlen hatásait. Megkönnyítik a kisvállalkozások számára a közigazgatási okmányok használatát, és nem kell bizonyos szabályozói kötelezettségeknek eleget tenniük.
- A szaktudás elérhetősége: A képzési intézmények a kisvállalkozások szükségleteire szabott szaktudást adnak át, valamint egész életen át tartó képzést és tanácsadó szolgáltatásokat nyújtanak.
- Az online hozzáférés javítása: A közigazgatási szerveket a vállalkozásokkal kapcsolatos online szolgáltatások fejlesztésére fogják ösztönözni.
- Az egységes piac jobb kihasználása: A tagállamok és az Európai Bizottság úgy teljesítik ki az egységes piacot, hogy abból a vállalkozások számára a lehető legnagyobb nyereség származzon. Ugyanakkor szigorúan be fogják tartatni a nemzeti és közösségi versenyszabályokat.
- Adózás és pénzügyek: Fontos, hogy az adórendszerek a jövőben megkönnyítsék a vállalkozások életét. A finanszírozáshoz (kockázati tőke, strukturális alapok) való hozzáférést szintén javítani kell.
- A kisvállalkozások technológiai kapacitásainak megerősítése : Törekedni fognak az új technológiák elterjesztésére, a közösségi szabadalmi rendszer bevezetésére és olyan kutatási programok hozzáférhetőségének javítására, amelyek inkább a kereskedelmi alkalmazásokra összpontosítanak. Ösztönözni fogják a cégek közötti együttműködést, valamint a felsőoktatási intézményekkel és a kutatóközpontokkal való kooperációt.
- Sikeres online üzleti modellek és a kisvállalkozások magas szintű támogatása: A vállalkozásokat a bevált gyakorlatok átvételére ösztönzik. Fejlesztik a vállalkozásokat támogató szolgáltatásokat.
- A kkv-k érdekeinek megerősített, hatékonyabb képviselése uniós és nemzeti szinten.

Szentkatalin településen a regisztrált egyéni vállalkozók száma 3, ebből a főfoglalkozású egyéni vállalkozók száma 2 fő, nyugdíjas egyéni vállalkozók száma 1 fő. A regisztrált önálló vállalkozók száma 13, a regisztrált őstermelők száma: 3.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Szentkatalin településen nem állnak rendelkezésre olyan programok, amelyek megkönnyítik a fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet, képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésüket.

A helyi fiatalok képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférése a Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által szervezett tanfolyamok keretén belül biztosított.

A Szentlőrincen található FM DASzK Szakképző Iskola, Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégiumban lehetőség van érettségizetteknek statisztikai és gazdasági ügyintézői, illetve mezőgazdasági technikus OKJ-s képzettséget szerezni.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A településen egyedül az önkormányzat az a szerv, amely az aktív korú népesség munkaerő-piaci integrációját segíti. Az önkormányzat ezt a tevékenységét helyi közfoglalkoztatási programokkal valósítja meg, a START közmunkaprogrammal, valamint a közfoglalkoztatási programmal. E programokban a nyilvántartott álláskereső mindegyike részt vesz. Felnőttképzési program és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatás sem a településen, sem vonzáskörzetében nincs. Helyi foglalkoztatási programban az önkormányzat a saját aktív korú munkanélkülijeit foglalkoztatja.

A Szentlőrincen található FM DASzK Szakképző Iskola, Ujhelyi Imre Mezőgazdasági és Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégiumban lehetőség van aranykalászos gazda tanfolyam elvégzésére, amihez csak általános iskolai végzettség szükséges. Egyéb esetekben Pécsre kell utaznia annak, aki felnőtt továbbképzésen kíván részt venni. Szentlőrincen a munkaképes lakosság képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférése a Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által szervezett tanfolyamok keretén belül biztosított.

g) mélyszegénységben élők és romák⁷ települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A településen saját fenntartású intézmény nem működik. A társulásban fenntartott intézményekben a képzés hiánya miatt a foglalkoztatás nem lehetséges.

Az önkormányzat nem zárkózik el hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatásától amennyiben rendelkeznek az adott munkakör ellátásához szükséges végzettséggel, követelményekkel. A szakképzettség hiánya megnehezíti a foglalkoztatásukat, ezért a közfoglalkoztatás keretében tud az önkormányzat számukra munkát biztosítani.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A településen, a foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetés nincs.

Az esélyteremtést, a társadalmi összetartozást erősítik a diszkrimináció-ellenes intézkedések. A kormányzat az elmúlt években kiemelt figyelmet fordított a rasszizmus és a diszkrimináció elleni fellépésre. Ezt számos közelmúltbeli jogszabályi változtatás is alátámasztja. A jelenleg hatályos antidiszkriminációs törvény az európai közösségi joggal harmonizáló, egységes, átfogó és részletes antidiszkriminációs követelményekről rendelkezik. A törvény az általános rendelkezéseken túl foglalkozik az egyenlő bánásmód követelményének a különböző területeken (foglalkoztatás, szociális biztonság és egészségügy, lakhatás, oktatás és képzés,

⁷ Azt a személyt tekintjük romának, aki annak vallja magát. Valamely nemzetiségi csoporthoz tartozás (roma származás) vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos és elidegeníthetetlen joga, ezért a kisebbségi csoporthoz tartozás kérdésében nyilatkozatra senki sem kötelezhető, kivétel, amennyiben a törvény vagy a végrehajtására kiadott jogszabály valamely nemzetiségi jog gyakorlását az egyén nyilatkozatához köti (ld. a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 11. § (1)-(3) bekezdését).

árak forgalma és szolgáltatások igénybevétele) való érvényesítésének részletszabályaival is. A törvény tiltja mind a közvetlen, mind a közvetett diszkriminációt.⁸

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere a 2015. évben jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai el lettek választva, egységesedtek a segélyezéssel kapcsolatos hatáskörök, módosult a szociális törvény alapján kötelezően biztosítandó ellátások köre, bővült az önkormányzatok mozgástere az általuk nyújtott ellátások meghatározásában, valamint átalakult a finanszírozás rendszere. Az aktív korúak ellátása jegyzői hatáskörből a járási hivatal hatáskörébe került. Továbbra is a járási hivatalok hatáskörébe tartozik az alanyi ápolási díj (az alapösszegű, a fokozott ápolási szükségletre tekintettel megállapított emelt összegű, valamint a kiemelt ápolási díj), az időskorúak járadéka, az alanyi és normatív jogcímen megállapított közgyógyellátás és az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság. A felsorolt állami felelősségi körben nyújtott, és 100 %-ban központi költségvetési forrásból kifizetett szociális ellátásokon túl más ellátások nyújtásáról, jogosultsági feltételeiről az önkormányzatok döntöttek az ún. települési támogatás keretében. A járási hatáskörbe kerülő aktív korúak ellátása keretében kétféle ellátástípus állapítható meg: a foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (új ellátás a korábban rendszeres szociális segélyre jogosultak egy részre erre válik jogosulttá). A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályaiban – a hatáskör változáson túl – nem volt változás. A rendszeres szociális segélyre jogosultak 2015. március 1-jétől foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás ellátás típusra válhattak jogosulttá. Az egészségkárosodottak és a gyermekük felügyeletét megoldani nem tudók ugyanazon jogosultsági feltételek mellett részesülnek a rendszeres szociális segély helyébe lépő egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, mint a korábbi rendszeres szociális segélyben. A különbség annyi, hogy a továbbiakban nem a jegyző, hanem a járási hivatal állapítja meg az ellátást. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás összegét a rendszeres szociális segély összegére vonatkozó szabályok alapján kell kiszámítani. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás, a rendszeres szociális segélyhez hasonlóan nem fix összegű támogatás, hanem a család egy fogyasztási egységre jutó jövedelmét egészíti ki egy bizonyos jövedelemhatárig. Az ellátás maximális összegére vonatkozó szabályok sem változnak, tehát a maximális összeg a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ával egyenlő (ez 2015-ben 46 662 Ft). Azokban a családokban, ahol a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személy is él, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás maximum összege a nettó közfoglalkoztatási bér 90%-ának és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összegének különbözete (azaz 2015-ben 23 862 Ft). Az a személy, aki egészségkárosodására tekintettel részesült rendszeres szociális segélyben, március 1-jétől egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra lesz jogosult. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szabályozza, mely személyek minősülnek egészségkárosodottnak. A szociális támogatásoknak a járásoknál az úgynevezett jövedelemkompenzáló-, míg az önkormányzatoknál a kiadáskompenzáló támogatások igényelhetők. A jövedelemkompenzáló támogatás célja, hogy mindenki számára biztosítsanak egyfajta minimumot a túléléshez, ha nincs más jövedelme. A 2015. március 1-jét megelőzően megállapított méltányossági közgyógyellátás tekintetében a 2015. február 28-án folyamatban lévő ügyekben –a jogosultság határozatban megállapított időtartamára, vagy annak megszűntetéséig- a 2015. február 28-án hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni. A méltányossági ápolási díj szabályai 2015. március 1-jétől kikerülnek a szociális ellátásokról szóló törvényből. Az ellátás biztosítása az önkormányzatok számára nem kötelezően biztosítandó ellátási forma lett.

A BAMKH Szentlőrinci Járási hivatal által megállapított ellátások:

- a) aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás,)
- b) időskorúak járadéka
- c) ápolási díj
- d) közgyógyellátási igazolvány (alanyi)

⁸ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) 5. oldal

e) egészségügyi szolgáltatásokra való jogosultság megállapítása.

Az önkormányzatoktól kérhető kiadáskompenzáló támogatások elnevezése márciustól egységesen **települési támogatás** lett; ebbe tartoznak majd bele a korábbi különböző átmeneti-, családi krízis-, lakásfenntartási- vagy más címen kifizetett segélyek. A települési támogatások helyi rendszeréről, szempontjairól, igénylési feltételeiről, valamint a segély összegéről 2015. márciusig valamennyi települési önkormányzat képviselő-testületének rendeletet kellett alkotnia. A támogatások odaítélése a településeknél általában vagy bizottsági vagy polgármesteri hatáskörben van.

Szentkatalin Község Önkormányzat Képviselő-testülete a szociális ellátások helyi szabályozásáról szóló 2/2015 (II.27.) önkormányzati rendeletében írta elő a pénzbeli és természetbeli települési támogatásra vonatkozó előírásokat. A képviselő-testület az ellátások biztosításával a szociálisan rászorult egyének és családok életminőségén kíván javítani, ösztönözni kívánja a kérelmezőket arra, hogy maguk is tegyenek meg minden tőlük elvárhatót annak érdekében, hogy családjuk eltartásáról elsősorban kereső tevékenységből származó jövedelemből tudjanak gondoskodni, mivel az egyének, a családok, a helyi közösség aktivitása elengedhetetlen feltétel a szociális biztonság megteremtése céljából.

Az önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások közül biztosítja az étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a családsegítési és gyermekjóléti feladatellátást.

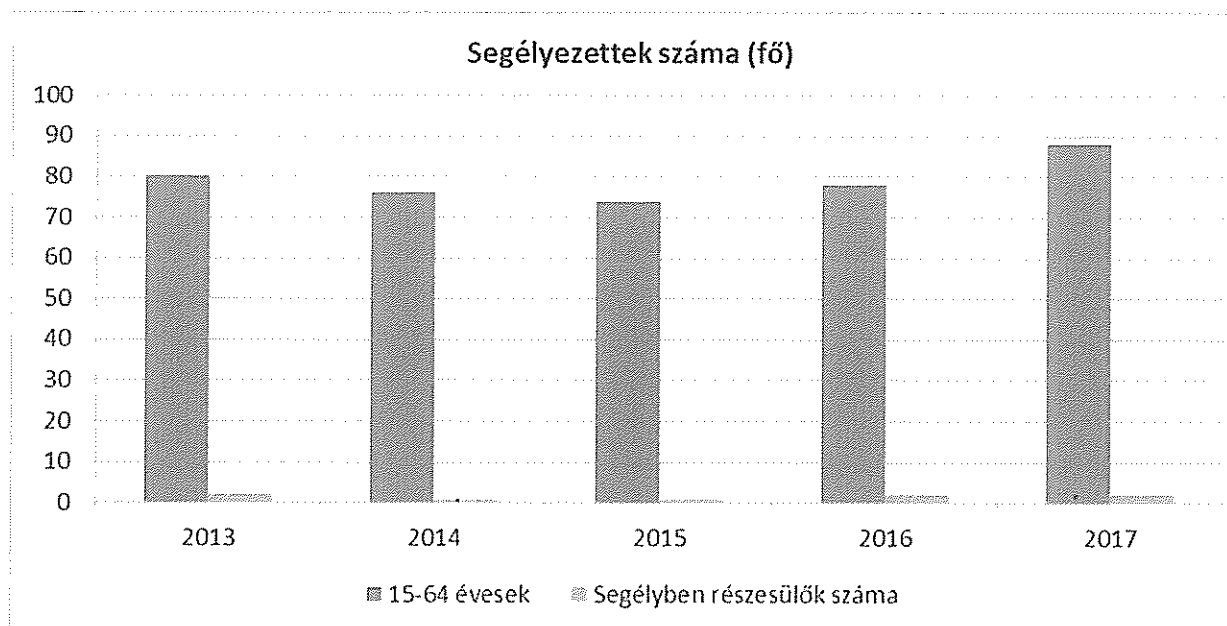
A képviselő-testület az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodik, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani. A képviselő-testület az étkeztetést és a házi segítségnyújtást a Hetvehelyi Szociális Szolgáltató Központ és Konyhája intézményen keresztül biztosítja feladatellátási szerződéssel. A képviselő-testület családsegítési és gyermekjóléti feladatok ellátását a törvényben meghatározottak szerint Szentlőrinc Város Önkormányzata által létrehozott és fenntartott szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ útján biztosítja, amelynek keretében az önkormányzat egyedi feladatellátási szerződést kötött.

A segélyben részesülők számát összevetve a lakónépesség számával megállapítható, hogy a vizsgált időszakban 1 vagy 2 fő részesült álláskeresői segélyben. Százalékos arányban kifejezve öt év alatt 2,5%-ról 2,3%-ra csökkent.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2013	80	2	2,5%
2014	76	1	1,3%
2015	74	1	1,4%
2016	78	2	2,6%
2017	88	2	2,3%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A nyugdíj előtti álláskeresői segély (NYES) az álláskeresők támogatási esélye. A NYES szabályait a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény határozza meg.

A NYES-re való jogosultság feltételei: Az álláskereső kérelmére nyugdíj előtti álláskeresői segélyt (a továbbiakban: álláskeresői segély) kell megállapítani, ha

a) rendelkezik az 1991. évi IV. törvény 25. § (1) bekezdésének d) pontjában, meghatározott feltételekkel, és

b) a kérelem benyújtásának időpontjában a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, és legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült és az álláskeresői járadék folyósítási időtartamát kimerítette, vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresői járadék folyósítását az állami foglalkoztatási szerv - kereső tevékenység miatt - megszüntette és az álláskereső álláskeresői járadékra ismételten nem szerzett jogosultságot,

c) az álláskeresői járadék folyósításának kimerítését, vagy a b) pontban meghatározott megszüntetését követően három éven belül betöltötte a b) pontban meghatározott életkort, és

d) rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és

e) korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

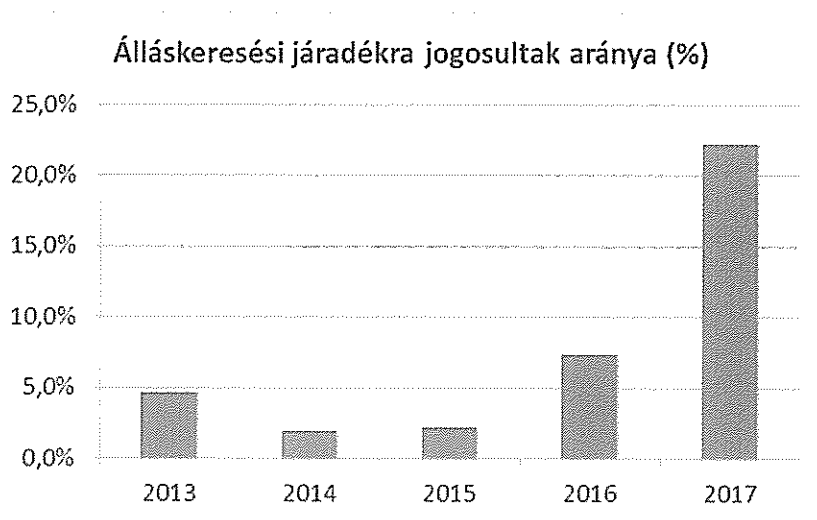
Az álláskeresői segély az álláskereső öregségi nyugdíj, megváltozott munkaképességű személyek ellátása jogosultságának megszerzéséig terjedő időtartamra folyósítható.

A járadéka jogosultak száma a településen csekély, átlagban 0,25 – 1,5 fő volt jogosult.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma

Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 1301)	Állás keresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
	Fő	Fő	%
2013	16,00	0,75	4,7%
2014	12,50	0,25	2,0%
2015	11,25	0,25	2,2%
2016	6,75	0,50	7,4%
2017	6,75	1,50	22,2%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az állás keresési járadék szabályait a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény határozza meg.

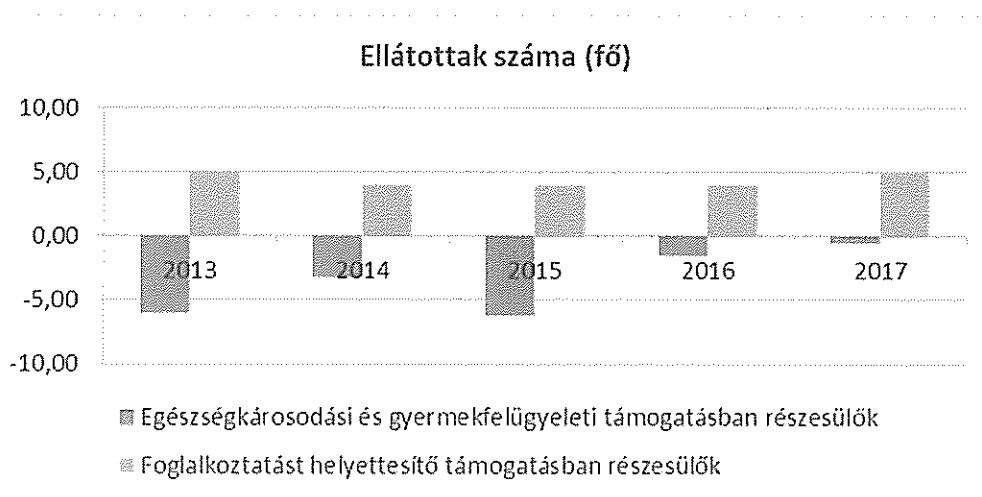
Állás keresési járadék illeti meg azt, aki

- állás kereső,
- az állás keresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap – az 1991. évi IV. törvény 27. § (1) bekezdésében meghatározott - jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, de önálló állás keresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani. Az állás keresési járadék folyósításának leghosszabb időtartama 90 nap.

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2016. márc. 1-től (TS 5401) (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők (TS 1401))		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresői segély - TS 7015 negyedévek átlagában számolva)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2013	-6,00	-7,50%	5,00	31,25%
2014	-3,25	-4,28%	4,00	32,00%
2015	-6,25	-8,45%	4,00	35,56%
2016	-1,50	-1,92%	4,00	59,26%
2017	-0,50	-0,57%	5,00	74,07%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A rendszeres szociális segély ellátás megszűnt, a korábban rendszeres szociális segélyre jogosultak egy az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra válik jogosulttá.

A korábbi rendszeres szociális segélyezettek felülvizsgálatát az érintett önkormányzatok jegyzőinek 2015. február 28-ig el kell végezniük. Az ügyfél élethelyzetéhez igazodóan helyette egészségügyi és gyermekfelügyeleti támogatás vagy foglalkoztatást helyettesítő támogatás állapítható meg. 2015. március 1-jétől a foglalkoztatást helyettesítő támogatást a járási hivatalok állapítják meg. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályai nem változnak és az ellátás mértéke 2015-ben továbbra is 22.800 Ft. Változatlanul érvényes, hogy a támogatás feltételeként az ügyfeleknek együtt kell működnie a foglalkoztatási szervvel és a számára felajánlott munkát el kell vállalnia. Fontos tudni, hogy az ellátás felülvizsgálata továbbra is évenként történik a járási hivataloknál. Ahhoz, hogy valaki jogosult maradjon az ellátásra, a felülvizsgálatot megelőző évben legalább 30 munkavégzéssel töltött napot kell tudnia felmutatni. A kérelmezők az aktív korúak ellátását a járási hivataloktól kérhetik formanyomtatványon a szükséges jövedelemigazolások, ill. az egészségügyi állapotok igazolására szolgáló iratok csatolásával.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás szabályozásában számos változás következett be. 2011. január 1-jétől bérpótló juttatásra, illetve 2011. szeptember 1-jétől foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, aki korábban rendelkezésre állási támogatásban részesült, ám a jogosultságot évente felül kell vizsgálni. 2012-től csak annak folyósítható az ellátás, aki a jogosultság felülvizsgálatát megelőző évben legalább 30 nap munkaviszonyt tud igazolni közfoglalkoztatásban vagy más foglalkoztatási jogviszony alapján. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás összege a mindenkorin öregségi minimálnyugdíjhoz igazítva több mint 4 évig változatlanul 28.500 Ft volt, majd ez lecsökkent 22.500 Ft-ra.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

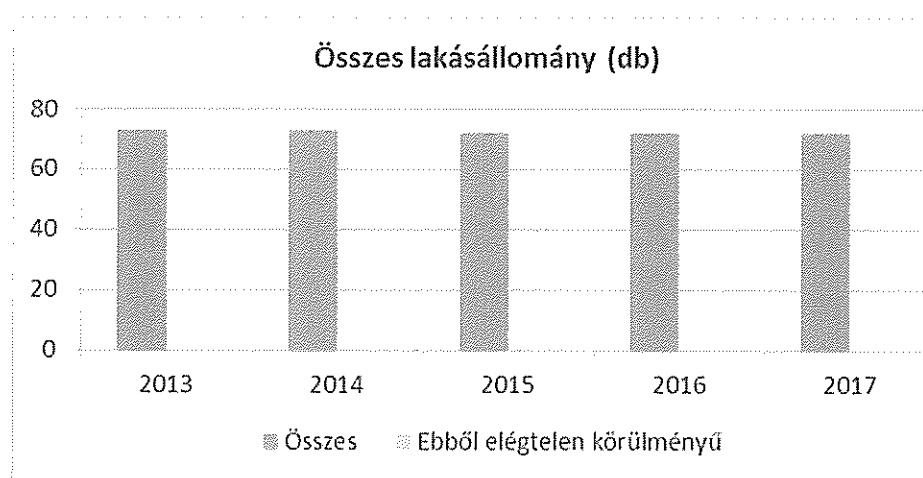
Az önkormányzati törvény (Mötv.) az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás- és helyiséggazdálkodást.

a) lakásállomány

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2013	73	0	0	0	0	0	0	0
2014	73	0	0	0	0	0	0	0
2015	72	0	0	0	0	0	0	0
2016	72	0	0	0	0	0	0	0
2017	72	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A településen jelenleg 72 lakás (családi ház) van, ebből egy sem elégtelen lakáskörülményeket biztosító lakás. Szociális lakásállománya az önkormányzatnak nincs. Bérlakás állománya 3 lakás, amely Hetvehelyen található, és Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin Községek Önkormányzatai közös tulajdonát képezi. Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nincs a településen. A lakásállomány 2013 óta minimálisan változott.

Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzet nem volt a településen évek óta, és a településen hajléktalan személy sem él.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzatnak szociális bérlakás állománya nincsen.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Ezekről az ingatlanokról nem vezet az önkormányzat nyilvántartást.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Nincs az önkormányzatnak tudomása ilyen ingatlanról.

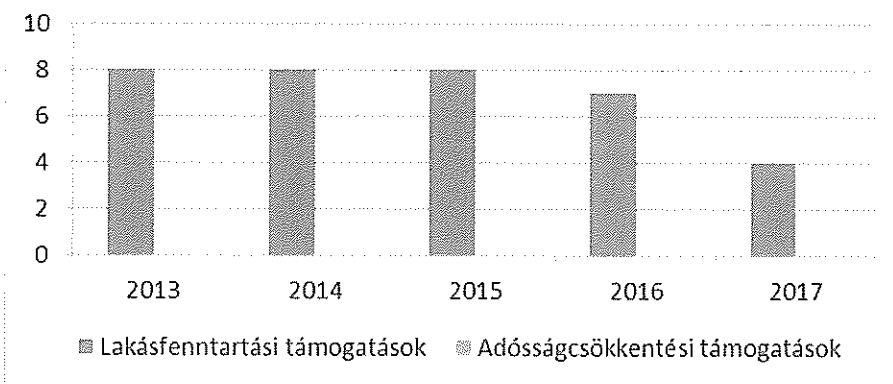
e) lakhatást segítő támogatások

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Összesen adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2013	8	0
2014	8	0
2015	8	0
2016	7	0
2017	4	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Támogatásban részesülők (fő)

Az Országgyűlés a normatív lakásfenntartási támogatás 2015. március 1-jével történő megszüntetéséről döntött. Ezen időponttól az önkormányzatok dönthetik el, milyen támogatást folyósítanak a lakhatási problémákkal küzdő háztartásoknak. A település biztosítja a lakásfenntartási hozzájárulást, ami fontos eszköz a lakhatási szegénység által leginkább sújtott emberek problémái kezelésében. A feltételrendszer szigorodott. A támogatást nem készpénzben, hanem az ügyfél által kiválasztott szolgáltatónak utalják. A legalacsonyabb jövedelmű háztartások esetében ugyanis a rezsicsökkentés sajnos nem mérsékelte a lakhatási költségeket olyan mértékben, hogy az indokolná a támogatás megszüntetését. Vannak háztartások, ahol előrefizetős mérő van felszerelve, ezzel elkerülhető az adóssághalmozás.

Az önkormányzat a lakásfenntartási kiadásokhoz települési támogatást állapított meg önkormányzati rendeletében. A településen adósságcsökkentési támogatás nem volt bevezetve.

f) eladósodottság

A településen megjelent az eladósodottság, ami jellemzően a felvett hitelek törlesztő részletének megemelkedéséből adódik. Az Otthonvédelmi Akcióterv keretein belül létrehozott Nemzeti Eszközkezelő feladata egy olyan program működtetése, amely a jelzáloghitel-törlesztés miatt súlyosan eladósodott, a gazdasági válság miatt kiszolgáltatott helyzetbe került családok lakhatását hosszú távon biztosítani képes. Az Eszközkezelő a hiteladósok ingatlanát az állam javára megvásárolja, egyben biztosítja a bérlet lehetőségét. A társaság küldetése a fentiekkel összhangban az otthonok és a családok védelme, a gazdasági válság hatásainak tompítása. A Nemzeti Eszközkezelő programja azoknak a hiteladósoknak nyújt segítséget, akik teljesítik a törvényi feltételeket. A NET programhoz csatlakozást mind a deviza, mind a forint alapú jelzálogkölcsön-szerződéssel rendelkező hiteladósok kezdeményezhetik, függetlenül attól, hogy a kölcsön lakásvásárlásra irányul vagy éppen szabad felhasználású. A NET program a leginkább rászoruló hiteladósokon kíván segíteni. A program a három szereplő – hiteladós, hitelező és a Magyar Állam – közös áldozatvállalásán alapul. Ennek keretében: a hiteladós lemond az ingatlan tulajdonjogáról, és bérliként otthonában maradhat vagy a Magyar Állam megvásárolja a felajánlott ingatlant és a hitelező elengedi a hiteladós fennmaradó tartozását. A Magyar Állam nevében a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. minden olyan ingatlant megvásárol, amelynek eladásához a hitelező pénzügyi intézmények hozzájárultak. A Nemzeti Eszközkezelő ennek érdekében felveszi a kapcsolatot a hiteladóssal, időpontot egyeztet vele, hogy a lakóingatlant műszakilag felmérje, valamint, hogy megkössék az adásvételi szerződést és bérleti szerződést. Ennek eredményeképp a korábbi hiteladós – mint bérli – továbbra is az otthonában maradhat. Bérliként az Eszközkezelőtől határozatlan időtartamra bérli az ingatlant, melynek használatáért havi bérleti díjat fizet.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Szentkatalin községhez két településrész – Karácodfa és Képespuszta – tartozik. Ez jelentősen megnehezíti a közszolgáltatásokhoz, a közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférést. Az önkormányzat a falugondnoki szolgálat gépjárművének rendelkezésre bocsátásával igyekszik a problémán segíteni.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

A település területén telep, szegregátum nincs.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Nem releváns.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Nem releváns.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997 évi CLIV. törvény 152. §-a előírja, hogy a helyi önkormányzat az egészségügyi szakellátási intézményműködtetési kötelezettségének részeként gondoskodik

- a) a tulajdonában, illetve fenntartásában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató működtetéséről,
- b) a 2013. április 28-án tulajdonában, illetve fenntartásában lévő egészségügyi szolgáltató számára - az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló törvény alapján - megállapított közfinanszírozott szakellátási feladatok ellátásáról,
- c) a tulajdonában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátási feladat ellátására szolgáló vagyonhoz kapcsolódó - az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló törvény alapján a helyi önkormányzat rendelkezési joga alá tartozó szakellátási kapacitással ellátandó - közfinanszírozott egészségügyi szakellátási feladatok ellátásáról.

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében köteles gondoskodni

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását, annak esetleges romlása esetén –lehetőségeihez mérten– saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések megtételét,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai szintekre irányuló egészségfejlesztési programokban, valamint támogatja az aktívan kezdeményezi azokat.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi alapellátás Hetvehelyen, vállalkozó formában – tartós helyettesítéssel - működtetett háziorvosi praxis keretében biztosított. A háziorvosi szolgálatot a Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerve finanszírozza, amely támogatás a lakosságszámtól függő normatív finanszírozásból és a kártyával bejelentkezett betegek utáni teljesítménydíjazásból tevődik össze.

A háziorvos Szentkatalinban heti egy alkalommal rendel.

b) prevenciós és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A Szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban, Pécssett és Szigetváron biztosított a lakosság részére. Szentlőrincen lehetőség van igénybe venni az ún. manager-szűrést, melynek keretében belgyógyászati, labor, nőgyógyászati, szemészeti, fül, orr, gégészeti, urológiai, reumatológiai, bőrgyógyászati, kardiológiai vizsgálatot, EKG-t, mellkas röntgent, hasi- és kismedencei ultrahangot, doppler vizsgálatot, valamint életmód tanácsadást végeznek.

A településen egészségügyi szűréseken való részvételre nincs lehetőség, ilyen célból Pécsre vagy Szentlőrincre kell utazni.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

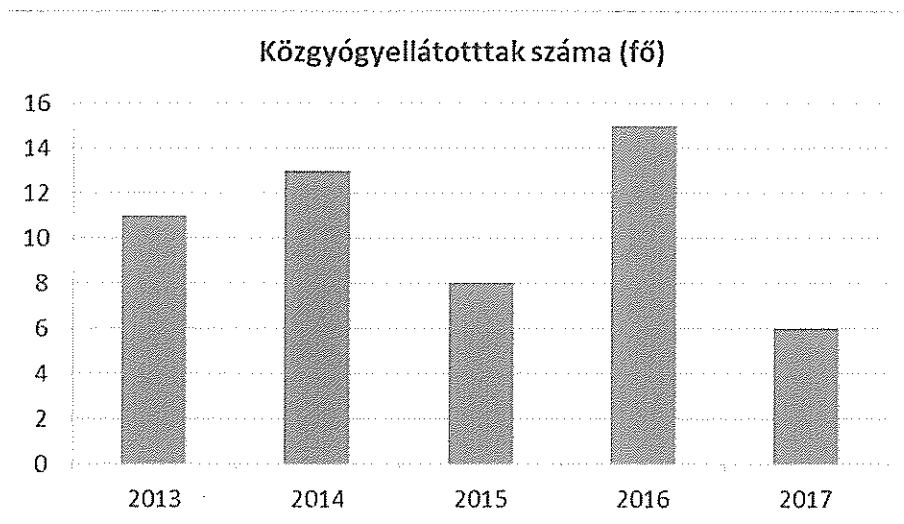
Az Országos Mentőállomás TIOF projektje keretében kialakított Mentőállomás Szentkatalin település közelében, Szentlőrincen az Eszterházy Egészségközpont melletti területen található. 2 mentő befogadására alkalmas.

A közgyógyellátási igazolvány a kormányhivatal által kibocsájtott, plastik kártya formátumú hatósági igazolvány, amellyel a közgyógyellátásra való jogosultság igazolható. Közgyógyellátás keretében gyógyító ellátás csak hatályos (le nem járt) és egyben érvényes közgyógyellátási igazolvánnyal rendelhető, illetve vehető igénybe. A közgyógyellátási kérelmet a lakóhely szerint illetékes járási hivatalhoz kell benyújtani, azonban a kérelem benyújtása előtt fel kell keresni a háziorvost, hogy igazolja a havi rendszeres gyógyító ellátásokat. A kérelmet formanyomtatványon kell benyújtani, és csatolni kell a közgyógyellátás iránti igény alapjául szolgáló tények igazolását, illetve, ha egyéni gyógyszerkeretet is igényelni kíván, akkor zárt borítékban a háziorvos által a havi rendszeres gyógyító ellátásokról kiállított igazolást is. Alanyi jogú közgyógyellátáson alapuló kérelem esetén, ha a kérelmező nyilatkozik arról, hogy egyéni gyógyszerkeret megállapítására nem tart igényt, a kérelméhez nem kell csatolni a háziorvos igazolását. A közgyógyellátásra való jogosultságról a lakóhely szerint illetékes járási hivatal dönt. A közgyógyellátás jogosultsági feltételeinek fennállása esetén a járási hivatal határozatában megállapítja a közgyógyellátásra való jogosultságot, a jogosultság kezdő időpontját és a gyógyító ellátások elismerhető költsége figyelembe vételével a gyógyszerkeret összegét. A közgyógyellátás során a gyógyszerek árához nyújtott támogatás összege a gyógyszerkeret erejéig korlátozva van. A gyógyszerkeret tehát az az összeg, amelyben egy-egy jogosult számára korlátozták a gyógyszer térítési díjához nyújtott hozzájárulás összegét. Az eseti keret összegét pedig nem az eljáró hatóságok határozzák meg, hanem a tárgyévben beadott kérelmek vonatkozásában a költségvetési törvény. A gyógyászati segédeszköz és a rehabilitációs gyógyászati ellátás térítési díjához a közgyógyellátás keretében nyújtott támogatás az ún. közfinanszírozás alapjául elfogadott árhoz igazodik, az ellátások a közfinanszírozás alapjául elfogadott ár erejéig térítésmentesek. A közgyógyellátás keretében rendelhető gyógyászati segédeszközök körét az OEP a tb támogatás megállapítására irányuló hatósági eljárás során határozza meg. Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár a járási hivatal határozata alapján hatósági nyilvántartást vezet a közgyógyellátásra jogosultak jogosultságáról és gyógyszerkeretükről.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2013	11
2014	13
2015	8
2016	15
2017	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Ápolási díj

Az alanyi jogcímen biztosított ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Szabályozó jogszabályok: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 40-44. §-ai, a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatás fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. tv. 16. § h) pontja, a 44/A. § (2) bekezdése.). Az ellátás pénzbeli, amely ellátás jövedelmi helyzettől független. Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 2. pont], ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi. Súlyosan fogyatékos személy az, akinek segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik, vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik, és ezért kizárólag tapintó - halló - életmód folytatására képes vagy hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére és spontán elsajátítására segédeszközzel sem képes és halláskárosodása miatt a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad vagy értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű, továbbá aki IQ értékétől függetlenül a személyiség egészét érintő (pervazív) fejlődési zavarban szenved, és az autonómiai tesztek alapján állapota súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető vagy mozgásszervi károsodása, illetőleg funkciózavara olyan mértékű, hogy helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy állapota miatt helyváltoztatásra még segédeszközzel sem képes, vagy végtaghiánya miatt önmaga ellátására nem képes és állandó ápolásra, gondozásra szorul. Tartósan beteg az a személy, aki előreláthatólag három hónapnál hosszabb időtartamban állandó ápolást, gondozást igényel. A járási hivatal - kérelemre - kiemelt ápolási díjra való jogosultságot állapít meg annak a személynek, aki a jogszabályi feltételeknek megfelel. Fokozott ápolást igénylő az a személy, aki mások személyes segítségével nélkül önállóan nem képes étkezni vagy tisztálkodni, vagy öltözködni vagy illemhelyet használni vagy lakáson belül - segédeszköz igénybevételével sem - közlekedni, feltéve, hogy esetében a fenti pontokban foglaltak közül legalább három egyidejűleg fennáll. Az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít.

Szentkatalin településen ápolási díjban senki sem részesült.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A fejlesztő és rehabilitációs szolgáltatások - fizioterápia, mozgásszervi terápiák – Szentlőrincen és Pécsen járóbetegként vehetők igénybe. Bentfekvő betegek a Harkányi Gyógyfürdő Kórházban, illetve a kezelések egy része a Szigetvári Kórházban vehetők igénybe.

A szentlőrinci Eszterházy Egészségközpontban lehetőség van fizioterápiás kezelések igénybevételére modern, szakszerű gépek berendezések segítségével, valamint gyógytornára és gyógymasszázsra, mely segíti a betegek teljes gyógyulását, hogy minél előbb visszanyerjék egészségüket, megszokott

életminőségüket. 2012. március 1-jétől lehetőség van otthoni szakápolás igénylésére, mely háziorvosi elrendelés alapján történik.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az általános iskolások és óvodások közétkeztetését a Hetvehelyi önkormányzat tulajdonában és intézménye üzemeltetésében működő konyhával oldja meg az önkormányzat. Az ételek az életkornak megfelelők és tartalmazzák a 67/2007. (VII.10.) GKM-EüM-FVM-SZMM együttes rendelet mellékletében szabályozott, az adott korcsoportra vonatkozó energia- és tápanyagszükségletet. Az ételek nyersanyag összetételénél különös figyelemmel kell lenni a gyermekek fejlődésére, az egészséges táplálkozást biztosító tápanyagok felhasználására.

Jogszába rögzíti az étrendtervezés szabályait, valamint az étkezésekkel kapcsolatos követelményeket is. Ilyen például, hogy egymást követő kétszer tíz ételmezési nap főétkezéseiben egy ételsor csak egy alkalommal fordulhat elő, vagy hogy állati eredetű fehérjeforrást minden főétkezésnek, bölcsődei étkeztetés esetén az egyik kísétkezésnek is tartalmaznia kell.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az egészségmegtartást támogató, sportolásra lehetőséget biztosító infrastruktúra, kedvező a településen. Rendelkezünk egy sportpályával, gyerekek számára játszótérrel. A lakók, és a Szentkatalin-Liget Gyermekek és Ifjúsági Tábor igénybe vevők a létesítményeket térítésmentesen vehetik igénybe.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Hetvehelyi Szociális Szolgáltató Központ és Konyháján keresztül biztosítja az önkormányzat a szociális étkeztetést és a házi segítségnyújtást. Szentlőrinc Város Önkormányzat, mint fenntartóval kötött megállapodás alapján a Szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központon keresztül történik a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat ellátása.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A szolgáltatások nyújtásakor hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Pozitív diszkrimináció a szociális és egészségügyi ellátás keretein belül nem volt.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Szentkatalin településen 1 civil szervezet, a Kicsiny Falunkért Közhasznú Egyesület működik. Gyermekek és idősek számára karácsonyi ünnepséget, gyermeknapot, falunapot szerveznek az önkormányzat részvételével.

Minden évben megszervezik a Nőnapot, valamint a Márton napi ünnepséget.

Kirándulásokat szervez az önkormányzat, múzeumba, színházba, strandra, melegvízű fürdőbe.

Az önkormányzat a mindenkori éves költségvetésében saját forrásai terhére biztosít a civil szervezeteknek pénzbeli vagy természetbeni támogatást.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Etnikai konfliktus a településen nincsen.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

Az önkormányzat évente 2 alkalommal a Katolikus Karitas által szervezett EU élelmiszersegély programban vesz részt ezzel is támogatva a rászorultakat.

Minden év karácsonyán az óvodás és iskolás gyermekek karácsonyi csomagot kapnak.

Helyi rendelet alapján a jogosultak részére az önkormányzat természetben nyújtott támogatást biztosít, melynek keretében a közmunkaprogramban megtermelt zöldségeket osztunk ki.

Falugondnoki szolgálat igénybevételével az önkormányzat használt ruha szétosztását is megszervezi.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen nem működik roma nemzetiségi önkormányzat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas a településen a munkanélküliek között azok aránya, akik évek óta közmunkában vesznek részt	Minél több közfoglalkoztatott érdekeltté tétele a nyílt munkaerő piacra történő visszatérésre
A településen alacsony a szakképzettséggel rendelkező személyek száma	Az önkormányzat a közfoglalkoztatottak számára képzést biztosít a BAMKH Szentlőrinci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya által indított képzéseken.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

Nemzetközi szabályozás a gyermeki jogok területén:

A gyermekek joga elválaszthatatlan az emberi jogoktól, így e jogok mai tartalmát meghatározó nemzetközi dokumentumok sorában elsőként kell említeni az 1948-ban elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, valamint az 1952-ben megalkotott Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmányát. Alapvetően meghatározó a gyermekjogok terén az Egyesült Nemzetek Szervezetének a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezménye (Gyermekei Jogi Egyezmény), amelyet az 1991. évi LXIV. törvénnyel Magyarország is kihirdetett. (Id. a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről). Országunk ezzel valamennyi fent felsorolt dokumentumhoz csatlakozott. Az Egyezmény 6. cikke tartalmazza, hogy az Egyezményben részes államok elismerik, hogy minden gyermeknek veleszületett joga van az életre. Az Egyezményben részes államok a lehetséges legnagyobb mértékben biztosítják a gyermek életben maradását és fejlődését.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pontja).

Védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. (Gyvt. 68. § (1) bek.) A gyámhatóság - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - védelembe veheti továbbá: a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértési tényállást megvalósító gyermeket és a szabálysértést elkövetett fiataalkorút, a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket, a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiataalkorút. (Gyvt. 68. § (2) bek.) A védelembe vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, a szülői nevelés támogatása érdekében a gyámhatóság a gyermek részére a gyermekjóléti szolgálat családgondozóját rendeli ki és a veszélyeztetettség okának megszüntetése érdekében intézkedést tesz, így különösen:

a) kötelezi a szülőt, hogy folyamatosan vegye igénybe a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, az Nktv. hatálya alá tartozó iskolaotthonos nevelést-oktatást, illetve kollégiumi ellátást,

b) kötelezi a szülőt, hogy gyermekével keressen fel valamely családvédelemmel foglalkozó személyt vagy szervezetet,

c) kötelezi a szülőt arra, hogy gyermeke vegye igénybe az egészségügyi szolgáltatásokat,

d) kezdeményezi a háziorvosnál - súlyos veszélyeztetettség esetén bármely orvosnál - a betegsége, illetve szenvedélybetegsége következtében állandóan vagy időszakosan kóros elmeállapotú szülő, illetve a gyermekkel együtt élő más hozzátartozó orvosi vizsgálatát,

e) intézkedik - az illetékes szervek bevonásával a gyermek egészségét veszélyeztető körülmények megszüntetéséről,

f) magatartási szabályokat állapít meg a gyermek számára a kifogásolt magatartás megszüntetése érdekében,

g) figyelmezteti a szülőt helytelen életvezetésének, magatartásának következményére, és felszólítja annak megváltoztatására, figyelmezteti továbbá a szülőt a Gyvt. 68. § (5) bekezdés szerinti jogkövetkezményre,

h) kötelezheti a szülőt és a gyermeket, illetve felkérheti a konfliktusban érintett más személyt arra, hogy a nevelési-oktatási intézményben előforduló erőszak miatt kialakult helyzet vagy más súlyos

konfliktushelyzet kezelése érdekében jelenjen meg iskolapszichológusi vizsgálaton, illetve vegye igénybe a konfliktuskezelést segítő szolgáltatást. (Gyvt. 68. § (3) bek.)

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek. (Gyvt. 67/A. § (1) bek.)

Halmazottan hátrányos helyzetű:

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a Gyvt. 67/A. § (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt. (Gyvt. 67/A. § (2) bek.)

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A védelembe vett, vagy veszélyeztetett gyermek nincs a településen.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

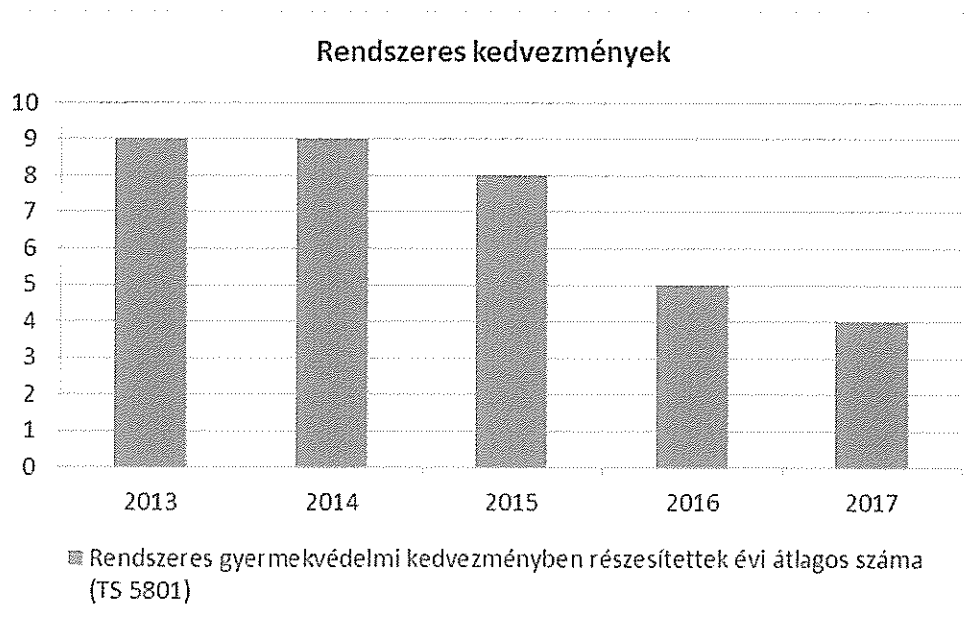
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt. 151. § (5) és (5a) bekezdésében meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, a 20/A. §-ban meghatározott természetbeni támogatásnak, a Gyvt. törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére. (Gyvt. – 1997. évi XXXI. tv. 19-20/B. §)

A jegyző, mint gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a jogszabályban meghatározott mértéket. Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult. A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2013	9
2014	9
2015	8
2016	5
2017	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma csökken, ahogy a gyermekek száma is csökkenő tendenciát mutat. Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban és rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban egy gyermek sem részesült. A tartósan beteg, fogyatékos gyermekek száma sem pontos a település egészét figyelembe véve, hiszen azon gyermekek, akik más településre járnak oktatási intézménybe és támogatásra nem jogosultak, nincs adat.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Az ingyenes étkezésnél a gyermekek/tanuló megoszlása jogosultsági alapon a következő:

Óvoda esetében

egészségi vagy családi állapot alapján, jövedelemtől függetlenül (beteg, fogyatékos, nagycsaládos), eddig féláron étkeztetett, 2015. szeptember 1-jével módosulnak a szabályok és ingyen étkezhet;

- jövedelmi alapon (három kategória van, az egyik szociálisan rászoruló (rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül- eddig is ezután is ingyen étkezhet),
- a másik nem minősül szociálisan rászorulóknak (a család 1 főre eső havi nettó jövedelme a minimálbér 130%-át nem haladja meg: 2015. szeptember 1-jéig teljes árat fizetett, ezután ingyenesen étkezhet) vagy a család 1 főre jutó jövedelme a minimálbér 130%-át meghaladja, eddig és ezután is fizetnie kell az étkezésért).

Általános iskola esetében

Ingyenes étkeztetésre jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő vagy nevelésbe vett tanuló. 50 %-os kedvezményt kap a tartósan beteg illetve a három vagy többgyerekes családban élő tanuló.

Ingyenes tankönyv szabályai:

Megváltoztak az ingyenes tankönyv használatának feltételei. A köznevelési törvény 46 §(5) bekezdése rendelkezik azok köréről, akik térítés nélkül juthatnak tankönyvekhez, mely szerint a térítésmentes tankönyvellátás kiterjed az 1-8. évfolyamra, a nemzetiségi valamint a gyógypedagógiai nevelésben oktatásban részesülőkre.

Óvodáztatási támogatás szabályai:

2015. szeptember 1-jétől az óvodáztatási támogatás megállapítására nincs lehetőség.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére. A gyermekek a hetvehelyi óvodába és általános iskolába járnak.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

A településen minden gyermek magyar állampolgársággal rendelkezik.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Visszaulva a 3.5 pontban leírtakra a településen szegregált lakókörnyezet, telep nincs.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az Möt. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások a helyi önkormányzat feladata.

Magyarország jövőbeni gazdasági, társadalmi és politikai fejlődése azon múlik, hogy a most felnövekvő gyermekek felnőttként mennyire lesznek boldogok, egészségesek, jól képzettek, mennyire érzik magukat biztonságban, mennyire lesz erős az önbizalmuk, önbecsülésük. A növekvő időseződés világosan mutatja, hogy maximalizálni szükséges a jövőbeli humán erőforrásokat, vagyis maximalizálni kell az összes gyerek lehetőségét a jövőben, és a szegénység és kirekesztődés problémáját hatékonyan kell kezelni. A hátrányos, halmozottan hátrányos, köztük roma gyermekek helyzetének javítása, a szegénység átörökítésének megakadályozása kulcskérdése a társadalmi felzárkózásnak.

A 18 éven aluliak száma 2011. január 1-jén 1.797.955 volt, arányuk az össznépeségben belül 18,0%. A születések száma a 80-as évek közepe óta folyamatosan csökken, noha 2012-ben enyhén emelkedés figyelhető meg: 2010-ben 90.335, 2011-ben 88.049, 2012-ben 90.269 gyermek született. 2010-ben 24 ezer gyermeket vettek védelembe. Évek óta nem csökken a súlyos veszélyeztetettségük miatt a gyermekvédelmi szakellátásba bekerülő, illetve ott nevelőszülőnél, vagy gyermekotthonban elhelyezett gyermekek száma. 2010-ben ez a szám 17.792 volt. A 12–14 éves, illetve ennél magasabb életkorú gyermekek bekerülésének okai között nagyrészt iskolai problémák, csavargás, iskolakerülés, súlyos magatartási, beilleszkedési zavarok állnak, amelyeknek a kezelését nagyban hátráltatják a gyermek-és serdülő pszichiátriai ellátás súlyos hiányosságai. Nem csökken a –komoly állami költségfordítást igénylő –szakellátásban eltöltött időtartam sem, kevés gyermeket sikerül visszagondozni a családjába. Ebben egyaránt közrejátszik a családoknak a gyermekekre nézve súlyosan veszélyeztető állapota, a szülők munkanélkülisége, jövedelemnélkülisége, illetve a gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátórendszer kapacitáshiánya.

A gyermekjóléti szolgáltatás egy speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermekek érdekeit. A szabadidő szervezése a szociális munkában lehetőséget ad arra, hogy ne csak a „veszélyeztetett” gondozott gyermekekkel foglalkozzunk, hanem a felügyelet hiánya és a „szabadidő hasznos” eltöltésének szempontjából hátrányos helyzetű gyermekekkel is.

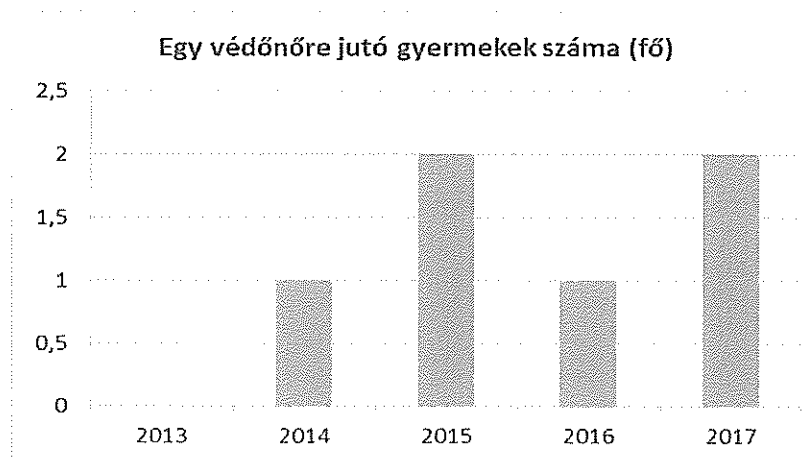
a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin községek gyermekeit a Hetvehelyen működő védőnői szolgálat látja el. A gyermeklétszám folyamatosan csökkenő tendenciát mutat.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	0	0
2014	0	1
2015	0	2
2016	0	1
2017	0	2

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A védőnők fontos szerepet töltenek be a nő,- anya, csecsemő, valamint a gyermek-ifjúság és családvédelemben. A védőnő az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló megelőző tevékenységet, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlás megelőzése érdekében egészségfejlesztést végez. A védőnő a várandós kismamáknak tájékoztatást nyújt a szűrővizsgálatokról, az egészséges táplálkozásról, a terhességről, az igénybe vehető ellátásokról. A terhesség ideje alatt havonta egy alkalommal látogatja meg a kismamát az otthonában. A gyermek születése után figyelemmel kíséri a baba fejlődését. Segít megszervezni a kötelező védőoltásokat, továbbá mindennel kapcsolatban felvilágosítást nyújt, mely a gyermek egészségével és fejlődésével kapcsolatos.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Gyermekorvosi ellátás biztosított. Az önkormányzat szerződéses formában havonta egy alkalommal biztosítja a gyermekorvost a hetvehelyi védőnői szolgálatnál Hetvehely, Okorvölgy, Szentkatalin gyermekei számára. Egyéb esetben a háziorvos látja el a gyermekorvosi teendőket is.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az óvodában és az általános iskolában elvégezhető fejlesztések helyben történnek. Az iskolán kívüli fejlesztés a szakemberekhez való irányítással történik. (Nevelési Tanácsadó, pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus) A fejlesztés hatásának értékelése dokumentum-, tanulmányi eredmény elemzése, beszélgetés a szülőkkel és gyerekekkel- által valósul meg.

d) gyermekjóléti alapellátás

A településen nincs bölcsőde és családi napközi. A gyermeklétszám jelenleg nem indokolja ezen ellátások bevezetését és fenntartását.

Szentkatalinban a gyermekjóléti alapellátást az önkormányzat által fenntartott szentlőrinci Szociális Szolgáltató Központ látja el. A gyermekjóléti szolgáltatás nem csak a veszélyeztetett gyermekekre irányul, hanem minden családra a támogató szolgáltatások igénybevétele révén, illetve kockázati csoportokra a prevenció keretében.

Gyermekjóléti alapellátások:

- a) rendszeres pénzügyi támogatás
- b) rendkívüli pénzügyi támogatás
- c) kiegészítő pénzügyi támogatás
- d) gyermektartásdíj állam általi megelőlegezése
- e) otthonteremtési támogatás.

Személyes gondoskodást nyújtó ellátások:

- a) gyermekjóléti szolgáltatás (tájékoztatás, tanácsadás, várandós anyák támogatása, szabadidős programok szervezése, veszélyeztetettség feltárása, családgondozás)
- b) gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde, családi napközi, házi gyermekfelügyelet)
- c) átmeneti gondozási formák (helyettes szülő, családok átmeneti otthona, gyermekek átmeneti otthona).

Hatósági intézkedések:

- a) átmeneti és tartós nevelésbe vétel
- b) védelembe vétel
- c) családba fogadás
- d) ideiglenes hatályú elhelyezés

- e) utógondozás
- f) kiskorú nevelési felügyeletének elrendelése
- g) bűnelkövető fiatalok intézeti ellátása és pártfogó felügyelete.

Gyermekjóléti szakellátások

- a) otthont nyújtó ellátás (nevelőszülő, gyermekotthon, speciális otthon, csecsemőotthon)
- b) területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

Gyermekvédelmi intézmények

- a) szolgáltatást nyújtó intézmények (gyermekjóléti szolgálat, területi gyermekvédelmi szakszolgálat, napközbeni ellátást nyújtó intézmények, átmeneti gondozást nyújtó intézmények).
- b) hatósági jog- és feladatkörrel rendelkező szervek (önkormányzat, jegyző, járási hivatal).

e) gyermekvédelem

Gyermekvédelmi hatósági feladatok hatáskör címzettje a Baranya Megyei Kormányhivatal Szentlőrinci Járási Hivatalának vezetője, a Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője, valamint a jogszabályban meghatározott szervek vezetői. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény (1997. évi XXXI. törvény) tartalmazza a gyermekvédelem funkcióit, fontosabb előírásait, szervezetrendszerét, működését.

f) krízis helyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A településen krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások nincsenek.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A település gyermekeinek egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős tevékenységhez a gyermekek elsősorban az óvodában és az iskolában jutnak hozzá. Településünk rendelkezik sportpályával, és szabadidőparkkal, ahol mindez könnyen kivitelezhető.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei) ingyenes tankönyv

A gyermekétkeztetés szerződéses formában vállalkozáson keresztül történik. Ingyenes tankönyv ellátásban a jogszabályi feltételeknek megfelelő gyerekek részesülnek.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Hátrányos megkülönböztetésről nincs adat.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Pozitív diszkriminációról adat nincs.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A településen óvoda intézmény nem működik. A gyermekek az óvodai ellátást társulási formában működő hetvehelyi intézményben veszik igénybe. A 3-6 éves korú gyermekek száma a Hetvehelyi Óvoda létszámánál lettek figyelembe véve.

A településen általános iskola intézmény nem működik. A gyermekek az iskolai ellátást a hetvehelyi intézményben veszik igénybe. A tanköteles korú gyermekek száma a Hetvehelyi Általános Iskola létszámánál lettek figyelembe véve.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. (Nek. tv. 2011. évi CXCV. tv. – 4. § 25. pont).

2/2005. (III. 1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról fogyatékosági és műveltségi területenként részletesen meghatározza a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelésének céljait, módszereit, az egyes területek módosításának, elhagyásának vagy egyszerűsítésének, illetve új területek bevonásának lehetőségeit, a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekciójának területeit, a nevelés, oktatás és fejlesztés szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

A szabályozás célja a gyermek hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése koragyerekkortól fiatal koráig, minél sikeresebb társadalmi integrációjának elősegítése érdekében. Az iskolai végzettségéről szóló nyilatkozat megtétele önkéntes alapon történik. A jegyzői gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra (egy évre) – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek (fiatal felnőtt) hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását. A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermekhelyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

A hetvehelyi óvoda illetve általános iskola a jogszabályi előírások betartása mellett, a feladatellátást biztosítja.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A KLIK Szigetvári Tankerülete a szükséges feladatok ellátására, a gyermekek fejlesztésére gyógypedagógust és logopédust biztosít.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Hátrányos megkülönböztetésre és jogellenes elkülönítésre az intézmények között, illetve az egyes intézményeken belüli szegregációról nincs tudomásunk.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A hetvehelyi általános iskola látja el a feladatot. Az országos mérési eredmények alapján az azonos lakosságszámú településekhez viszonyítva jó az eredmény.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Statisztikailag és más módon sem lehet kimutatni azokat a tetteket, a nevelők gyermekekhez való hozzáállását, amivel igyekeznek segíteni a gyermekeket.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Csökken a gyermekek életszínvonala	Az átlag alatti életszínvonalú gyermekek figyelemmel kísérése óvoda, iskola, védőnő és gyermekjóléti szakember által
Gyermekek részére kevés a nyári szabadidős program	Nyári szabadidős programok szervezése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

E témakör elemzését megelőzően néhány fontos jogszabály, amely a nők esélyegyenlőségét szabályozza:

- Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.
- a Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,
- a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról,
- a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka Törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni.

Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és a terhességet is.

A válság idején sokkal több részmunkaidős és fix időtartamú munkakört szüntetnek meg, amelyeket inkább női munkavállalók töltenek be (2011-ben a nők 32, míg a férfiak 8 százaléka töltött be ilyen állásokat). Másrészt a gyerekvállalás is hátrányos helyzetet eredményez a munkaerőpiacon: egy OECD-elemzés szerint egy európai nő jövedelme minden egyes gyereke után 12 százalékkal esik vissza. Harmadrészt az alacsony fizetésű nők egyre nagyobb arányban hagyják el a munkaerőpiacot és lesznek munkanélküliek, vagy lesznek részesei a feketegazdaságnak, fizetéseik totális elértéktelenedése miatt. „A válság előtt is jobban érintette a nőket a munkanélküliség, a bizonytalan munkakörülmények, a részmunkaidős állások, alacsony fizetések és lassan fejlődő karrieriek. De a megszorítások felerősítik ezeket a folyamatokat” – állítja egy képviselő. Például az EU-ban a közszférák állásait 70 százalékban nők végzik, és ebben a szektorban szüntetik meg a legtöbb munkakört, itt csökkentik leginkább a fizetéseket vagy nem hosszabbítják meg a határozott idejű szerződéseket. Az Európai Unión belül a nemek egyenlősége alapvető jog, amelyet például az Európai Unió működéséről szóló Szerződésben (TFEU) is rögzítettek. Az Unió az esélyegyenlőség elvére rendre kulcsfontosságú értéknek hivatkozik, és erőfeszítéseket is tesz megteremtéséért, például a nőjogi és esélyegyenlőségi FEMM bizottság munkáján keresztül.

A szakirodalomban is gyakorta kétfajta szegregációt említenek, a vertikális és a horizontális elkülönítése. A horizontális szegregáció a fenti tényre utal, azaz a férfiak és a nők más-más gazdasági területen, szektorokban, foglalkozásokban helyezkednek el. De gondolhatunk itt például az orvosi pályára, ahol a sebész és a nőgyógyász foglalkozását szinte kizárólag férfiak töltik be (nem véletlenül, hiszen ezekben a legnagyobb mértékű az anyagi siker), míg a gyermekgyógyászok között túlnyomó többségben vannak jelen a nők (és ezzel együtt az előző szakterületekhez képest a gyermekgyógyászok társadalmi presztízse és kereseti lehetősége jóval kisebb). A horizontális szegregáció azt jelenti tehát, hogy az eltérő nemi szocializáció és a nemi szerepeknek való megfelelés igénye következtében a férfiak és a nők más-más pályákon indulnak el. A vertikális szegregáció a foglalkozási hierarchiában való előrejutási lehetőségeket foglalja magában, azt a jelenséget, hogy a beosztási szinteken egyre feljebb haladva, akkor is jelentősen

csökken a nők aránya, ha megfelelő formális képzettséggel rendelkeznek, és a pozíció betöltésére formálisan megfelelő szakemberek között sem kisebb az arányuk, mint a férfiaké. A közgazdászok között például igen magas a nők aránya, mivel a főiskolai képzésből kikerülők kétharmad része nő, a vezető pozíciókban ehhez képest kevés női vezetővel találkozhatunk. A gazdasági élet első szintű vezetői székeiben pedig egyáltalán nincsenek jelen a nők. Semmi kétség, hogy a világon egyetlen olyan ország sem létezik, ahol a nők lennének többségben a vezetői posztokon. Magyarországon fontos szempont az iskolai végzettség folyamatos emelkedése. A nők a férfiakat is felülmúló arányban kapcsolódtak be a felsőoktatásba. Azonban jelentős mértékű szegregáció volt tetten érhető, más-más tudásanyagot közvetítő tanintézményekben tanulnak fiúk és a lányok. A műszaki pályák kivételével a nők egyik intézményben sem alulreprzentáltak a diákok körében.

Egyértelműen látszik a közgazdászpálya elnőiesedésének tényét is, amely több évtizedes múltat tekint vissza. A gazdasági rendszer átalakulásával párhuzamosan pedig éppenséggel igen erőteljesen előtérbe kerültek azok a szakterületek, ahol a nők arányait tekintve egyáltalán nem voltak a férfiakhoz képest hátrányos helyzetben. Jelentősen megnövekedett a közgazdasági és a jogi pálya súlya, és ugyanakkor – legalábbis általánosságban – lényegesen veszítettek korábbi fontosságukból a műszaki diplomák. Azok a tényezők, amelyekre korábban tehát az elnőiesedés tendenciája volt jellemző, most előnyként jelennek meg, és segítenek stabilizálni a nők helyzetét a gazdasági vezetők csoportján belül. Hogyha tehát a férfi-női karrier egyenlőtlenségek körében a nemre jellemző tényezők közül az iskolai végzettséget vesszük vizsgálat alá, éppen a nők igen előnyös helyzetét kell hangsúlyozni. Azonban az ily módon felhalmozott tudásanyag egy nőt sokkal ritkábban készítet arra, hogy tudatosan szemlélje pályafutását, esetleg meg is tervezze azt. E mögött magyarázatként pedig igen nagy részben rejlenek a nemek közötti szocializációs különbségek.⁹

A nők elleni hátrányos megkülönböztetés nem mindig könnyű észrevenni. A nők munkaerő piaci esélyegyenlőségét tekintve a hagyományos nemi szerepeket érintő felfogás következtében a gyermekvállalás, gyermeknevelés a nők életpályáját kedvezőtlenül befolyásolja. Egyik oldalon a pénzkeresés, a szakmai tudás, az előmenetel áll, a másik oldalon van a család, az otthonteremtés. Nem könnyű összeegyeztetni a karriert és a családot, pedig szinte minden nőnek meg kell birkóznia e feladattal.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

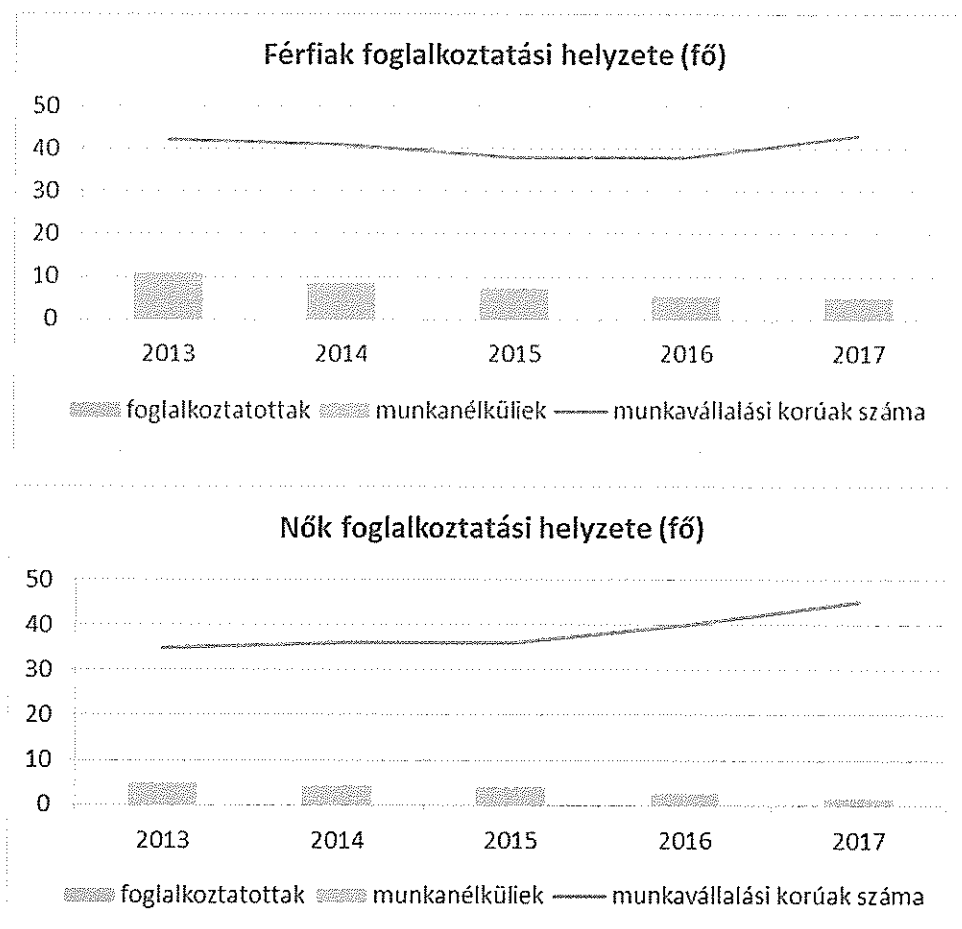
A munkavállalási korú nők aránya 2015. évig, alacsonyabb, mint a férfiak száma, utána magasabb. A foglalkoztatottak számáról nincs pontos adatunk. A munkanélküliek tekintetében a nők kb. 50%-al kevesebben vannak mint a férfiak.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0804)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2013	42	35	n.a.	n.a.	11	5
2014	41	36	n.a.	n.a.	9	4
2015	38	36	n.a.	n.a.	7	4
2016	38	40	n.a.	n.a.	6	3
2017	43	45	n.a.	n.a.	5	2

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

⁹ Ld. <http://www.tarki.hu/adatbank-h/nok/szerepval/nagybea97.html>

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A település lakói közül foglalkoztatást segítő és képzési programon az érdeklődők részt vettek.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Nincs nemenkénti megkülönböztetett adat az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei tekintetében, de sok esetben a statisztikai adatokból megállapítható, hogy az alacsony végzettséggel rendelkező nők esélye a legrosszabb a munkaerő piacon történő elhelyezkedés szempontjából. Az önkormányzat a közfoglalkoztatási programokban tudja az alacsony iskolai végzettségű nőket alkalmazni.

A roma népességben belül a nők iskolai végzettsége igen alacsony. A roma nők 81,4%-a végzett legfeljebb 8 általános iskolát, amíg ez az arány a férfiak körében 71,8%. A roma nők között két és félszer magasabb azoknak az aránya, akik legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkeznek, mint a nem roma nők között. A legfrissebb népszámlálási adatok szerint a roma nőknek csak 11,1%-a rendelkezik legalább szakmunkás végzettséggel, míg a roma férfiaknak 15,0%-a. A jelentős különbség nem csak kisebbségi, hanem családi nemi szerepekből adódó okokra is visszavezethető. A roma nőknél a magas iskolai lemorzsolódási mutatókért felelős tényezők: motivációvesztés, a hátrányos helyzetből adódó szocializációs különbségek, részben a korai gyerekvállalás és részben a hagyományos családi szerepekből fakadó végzettség nélküli iskolaelhagyás, melyeket az iskola és a szociális védelmi rendszerek a gyakorlatban sokszor nem megfelelően kezelnek, így csorbul a minőségi integrált oktatáshoz való egyenlő esélyű hozzáférés. A nők körében különösen nagy a roma és az országos foglalkoztatottság közötti különbség. Az össznépességben a nők foglalkoztatottságának az aránya a roma nőkéhez képest 2,6-szor nagyobb, valamint a roma nőket saját népességükön belül is hátrány éri, fele akkora az esélyük a foglalkoztatottságra, mint a roma férfiaknak. Azok, akik a családalapítás miatt lemondanak továbbtanulási szándékukról, akár egész életükre elvesztik annak az esélyét, hogy valaha stabil munkahelyük legyen. A családalapítás és a munkaerő-

piaci esélyek konfliktusával fiatalabb korban (kevesebb tapasztalat birtokában) szembesülnek a romák. Másrészt családjuk és szomszédjaik véleménye alapján különösen erősek lehetnek azok a megfontolások, amelyek következtében a roma fiatalok egy jó része esetleg jelentősen alulbecsli az iskolázottság munkaerő-piaci hozadékát. Ezért inkább nagyobb hangsúlyt fektethetnek a gyermekvállaláson keresztül történő státuszemelkedésre, ami persze tovább csökkenti az esélyét bármilyen jövőbeni integrációs folyamatnak. A nők körében figyelhető meg a legnagyobb különbség munkanélküliség tekintetében is. Egy roma nőnek 3,4-szer akkora esélye van a munkanélküli státuszra, mint a nem roma nőknek. A roma nők helyzetének javulása csak az érintett célcsoport aktív részvételével valósítható meg.¹⁰

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A klasszikus női és férfi munkavállalók közötti bérkülönbségre vonatkozó releváns adattal nem rendelkezünk, de nem is volt ilyen jellegű diszkrimináció. A közfoglalkoztatásban, a Munka Törvénykönyves, köztisztviselői és közalkalmazotti jogviszonyoknál egyaránt azonos, jogszabályoknak megfelelő bér és azonos munkafeltételek illetik meg mind a nőket, mind a férfiakat.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

E pontra vonatkozó jogszabályi környezetet és rendelkezéseket a Szt. valamint a Gytv. adja.

Bölcsőde

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

Óvoda

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető. (Nkntv. 8. §) Az Nkntv. 2014. szeptemberétől 3 éves kortól teszi kötelezővé az óvodai részvételt.

Általános iskola

Az Nkntv. értelmében, 2013. szeptember 1-jétől, az általános iskolában 16 óráig kell megszervezni a tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokat. A törvény 4. §-ának 4. pontjában rögzíti továbbá az egész napos iskola fogalmát, mely olyan iskolaszervezési forma, ahol a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezik meg.

A településen a 3 év alatti gyermek száma elenyésző, ezért bölcsőde nem működik a településen, nincs rá igény sem. Ezen felül, családi napközi sincs a településen, a területi ellátási kötelezettséggel rendelkező óvoda férőhelyeinek a száma lehetővé teszi a hetvehelyi, okorvölgyi, szentkatalini gyerekek ellátását is.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Gyermekorvost a mozgó szakorvosi szolgálat biztosítja a védőnői ellátáson keresztül. A védőnő ellátja a család- és nővédelmi gondozást és az iskola egészségügyi feladatokat is.

¹⁰ Ld. Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 27- 28. oldal.

A gyermekek létszáma –kistelepülés lévén – alacsony. 2015-ben és 2016-ban mégis 1 fő emelkedését jelentette az előző évekhez viszonyítva.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2013	0	0	#ZÉRÓOSZTÓ!
2014	0	1	#ZÉRÓOSZTÓ!
2015	0	2	#ZÉRÓOSZTÓ!
2016	0	2	#ZÉRÓOSZTÓ!
2017	0	1	#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak esetén alkalmazható legfontosabb rendelkezéseket a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló 2009. évi LXXII. tv. és a Büntető Törvénykönyv tartalmazza.

A családon belüli erőszak fogalma alatt azokat az eseteket értjük, amikor az egyik családtag, házastárs vagy élettárs vagy ex-partner kísérletet tesz vagy meg is valósít olyan magatartásokat, amelyekkel a másik fél fölött hatalmat, testi, lelki, anyagi vagy jogi dominanciát tud gyakorolni. A családon belüli erőszak kifejezés mellett használatos a párkapcsolati erőszak és a gyermekbántalmazás elnevezés is. A családon belüli erőszak körébe sorolható az is, ha harmadik személy követi el a család egy tagja ellen, csupán a családban betöltött szerepe mellett. Az erőszakot a gyakorlatban tágabban kell értelmezni, beletartozhat a lelki terroron túl a szidalmazás, verekedés, súlyos testi sértés, életveszélyes fenyegetés, erőszakos megnyilvánulások, de akár a pénzügyi-gazdasági függőségbe hozás stb. A családon belüli erőszak fogalmkörébe tartozik a partner-partner közti, illetve az idősebb családtag bántalmazása és a gyermekbántalmazás is, a családforma lehet egyszülős is. Az elkövetőket és az elszenvedőket főként a nemi és korcsoport szerinti megoszlás alapján vizsgálják. A bántalmazott és a bántalmazó minden esetben ismeri egymást, leggyakrabban családi vagy intim viszony köti vagy kötötte őket össze. Fontos eleme az erőszakos magatartás vagy annak előkészülete vagy kísérlete a bántalmazó részéről.

A nők elleni erőszak az ENSZ meghatározása szerint bármely olyan, a nőket nemük miatt érő erőszakos tett, mely testi, szexuális vagy lelki sérülést okoz vagy okozhat nőknek, beleértve az effajta tettekkel való fenyegetést, valamint a kényszerítést és a szabadságtól való önkényes megfosztást, történjen az a közéletben vagy a magánszférában.

A jelenség minden emberi civilizációban előfordul, etnikai, vallási és társadalmi osztályoktól függetlenül. A figyelem először a feminista-polgárjogi mozgalmak megjelenésekor irányult a problémára, az 1960-70-es években az USA-ban és Nyugat-Európában.

Feltárása igen nehéz, mivel a családon belüli erőszak még a mai modern társadalmakban is tabunak számít, mind az erőszak alkalmazója, mind annak elszenvedője igyekszik eltitkolni az erőszak létét. A társadalom nagy része úgy tekint a jelenségre, mint valamely családi problémára, mely nem a külvilágra tartozik.

Elsősorban a nők elleni cselekményeknél gyakori. Magába foglalhatja a különböző fenyegetéseket (verés kilátásba helyezése, emberöléssel vagy például gyermek életének kioltásával kapcsolatos fenyegetések), zsarolást, függő viszony kialakítását (munkalehetőség korlátozás, elzárás, baráti-családi kapcsolatok megszakításának kiterjesztése), ellenőrzést az elnyomott személy felett, információk eltitkolását. Gyakori, hogy a bántalmazó a saját erőszakos cselekményét a partner-családtag állapotával, magatartásával magyarázza, felelősséget ébresztve a bántalmazottban. Az elszigetelés az egyik alapcselekménye a bántalmazónak, megpróbálja elérni, hogy a bántalmazott ne forduljon hatósághoz vagy más családtaghoz segítségért kérni. A lelki terrorhoz tartozik a partner vagy családtag vallási vagy lelkiismereti meggyőződésének manipulálása, a vallási élet korlátozása vagy nevetségessé tétele vagy valamely

világnézetre- vallásra való kényszerítése is. A bántalmazó nemcsak érzelmileg, hanem pénzügyileg is igyekszik függőségbe hozni az áldozatot. Az önálló megélhetést, mint lehetőséget megszünteti és ellenőrzést gyakorol a bántalmazott pénze és vagyontárgyai felett. A bántalmazó folyamatosan szidalmazza, megszégyeníti áldozatát az emberi méltóság eltiprásáig. A testi sértéstől pedig a bántalmazott sérülést szenved, nem ritka a súlyos testi sértés, az életveszélyt okozó testi sértés, az emberölés sem. Előfordul, hogy a bántalmazó fegyvert is használ (pl. kés, revolver, bot).

A bántalmazó személyiségjegyei között megtalálható a korlátozott gondolkodásmód, az erőszak bagatellizálása, a durvaság, erőszakosság, az embertársak tárgyként való kezelése, a gyűlöletkeltés, a hirtelen indulatkitörések, féltékenység.

Magyarországon több nő, mint férfi hal meg a partnerkapcsolatokon belül elkövetett gyilkosságok áldozataként. A gyermek áldozatok kétharmada pedig fiú.

Valószínűsíthető, hogy hazánkban minden ötödik nőt rendszeresen bántalmaz partnere. Ez jelenleg mintegy félmillió bántalmazott nőt és ennél valamivel kevesebb bántalmazó férfit érint. Minden etnikai csoporton, társadalmi rétegen és lakóhelyen belül hasonló arányban találkozunk bántalmazókkal és áldozatokkal, nemcsak az alacsonyabban iskolázottak között.

Az erőszak nem a megfelelő módja az idegesség levezetésének, semmilyen családi szereposztás nem indokolja a másik megalázását és megverését. Egy érett személyiségű felnőtt képes felelősséget vállalni cselekedeteiért. A „pofonra csók” sztereotípiája csak a filmekben működik, a gyakorlatban a pofonok nem kölcsönösek, nem múlnak el nyom nélkül. Az első pofont általában követi a többi, s a bántalmazás egyre szélsőségesebb és durvább lesz. A nők nagyon gyakran hisznek a bántalmazó ígéreteiben, ilyesmi többé nem fordul elő. Ráadásul gyakori a házastársától való anyagi és lakhatási függés is.

A partnerkapcsolati testi erőszakkal kapcsolatos esetek 95%-ában a férfi az agresszív fél és nőt bántalmaz. A fennmaradó 5%-ot a férfiakat bántalmazó nők, illetve leszbikus és homoszexuális partnereiket bántalmazó melegek alkotják.

A tapasztalatok és a statisztikák azt mutatják, hogyha egy nő szakszerű segítséget kap a trauma feldolgozásában, hamarabb észreveszi a korai figyelmeztető jeleket, s már korábban kilép a kapcsolatból. A nők elleni erőszak különböző formáira, vagy ugyanezeknek nem a párkapcsolaton belül megnyilvánuló formáira (pl. szexuális jellegű visszaélések) is a Büntető Törvénykönyv releváns paragrafusai vonatkoznak.

A zaklatás, szexuális vagy családon belüli erőszak miatt történt rendőrségi feljelentések száma alulmarad a tényleges esetek számától.

Mind a nyugati, mind a magyar adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol partnere rendszeresen testileg bántalmazta őt. A lelki erőszakban élő nők száma ennél jóval magasabb. Sajnos súlyosbítja a helyzetet az, hogy sokszor a családon belüli erőszakra nem minden esetben derül fény.

Településünkön nincs tényleges adat a családon belüli erőszakok számáról, rendőrségi feljelentés nem történt. Szentkatalin településen a közfelfogás és mentalitás elítéli a családon belüli erőszakot.

Hová fordulhatunk bántalmazás esetén a hatóságon túl?

- Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT)- 80/20-55-20, www.bantalmazas.hu,
- Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület (NANE) – 80/505-101, www.nane.hu,
- Caritas lelkisegély Szolgálat – 80/505-503.
- Sorsunk és Jövőnk Kiemelten Közhasznú Alapítvány- 23/545-668.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzetben lévő nőről nincs tudomásunk. A település vonzáskörzetében nincs anyaothton, sem önkormányzati sem alapítványi, sem egyházi fenntartásban. A legközelebbi anyaothton a megyeszékhelyen, Pécsen található.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Szentkatalin Község Önkormányzat Képviselő –testületében jelenleg 5 főből 3 nő. A képviselő-testület tagjai között mindig többségben voltak a férfiak. A Szentlőrinci Közös Önkormányzati Hivatal aljegyzője, pénzügyi osztályvezetője, a Hetvehelyi Kirendeltség vezetője is nő, illetve az önkormányzati hivatal is zömében nőket foglalkoztat.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák nincsenek, ezért felszámolásukra sem irányult kezdeményezés.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Magas a munkanélküli nők között a tartósan közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Internet szolgáltatáshoz való hozzáférés biztosítása, távmunka lehetőség biztosítása céljából
Szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiánya	Falugondnoki szolgálat további fenntartása

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek, stb.)

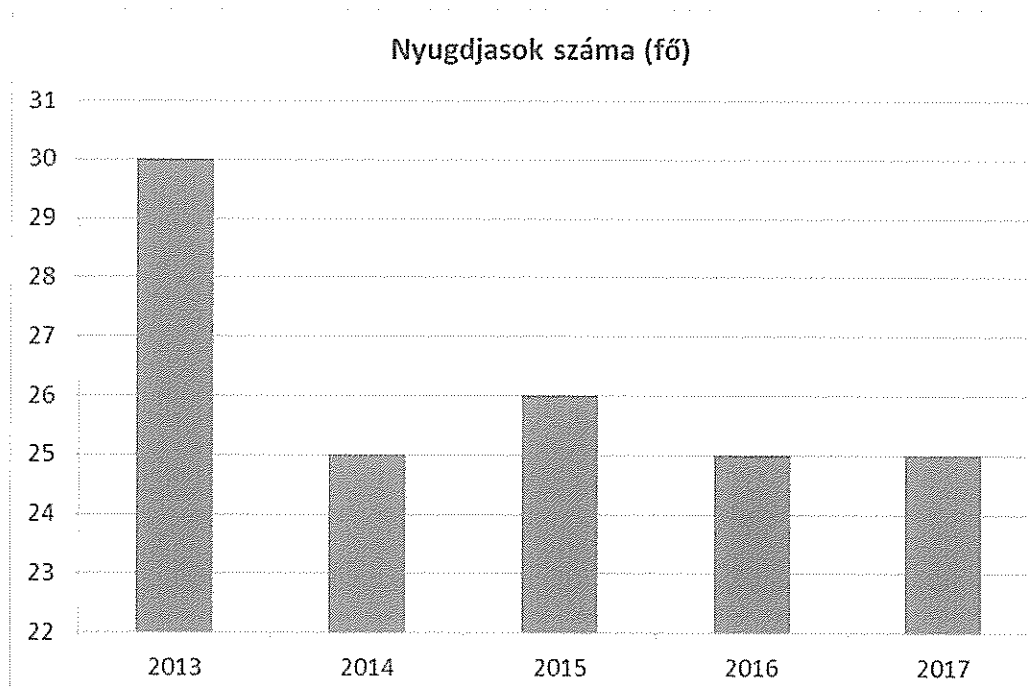
Szentkatalin településen a halálozások száma magasabb, mint az élve születéseké.

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a társadalombiztosítási nyugdíj rendszer saját jogú és hozzátartozói ellátásokat biztosít. A saját jogú ellátások körébe tartozik az öregségi nyugdíj, hozzátartozói ellátásnak minősül az özvegyi nyugdíj, az árvaellátás, a szülői nyugdíj, a baleseti hozzátartozói nyugellátás. A jogszabályi változások értelmében csak azok a megváltozott munkaképességű emberek kapnak rokkantsági járadékot 2015-ben, akiknél a Rehabilitációs Bizottság legkevesebb 60 százalékos egészségi szintet állapít meg, tehát legalább 40 százalékban károsodott az egészsége.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2013	17	13	30
2014	13	12	25
2015	14	12	26
2016	14	11	25
2017	14	11	25

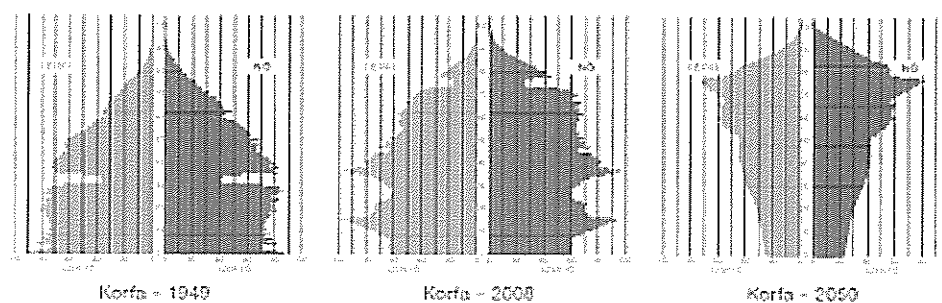
Forrás: TeIR, KSH Tstar

Magyarországon a demográfiai öregedést jelentős mértékben fokozza az alacsony gyermekszám, a növekvő élettartam és az elvándorlás. Az előreagedési mutatókat csökkenti a magasabb gyermekszám, a stagnáló vagy romló halandóság és a bevándorlás. Az öregedés folyamatában nemcsak az idősek, fiatalok, aktív

korúak száma, aránya változik, hanem az egész korösszetétel átalakul, a népesség korstruktúráját ábrázoló korfa megnyúlik. A korfa megnyúlásából következik, hogy bárhogyan választunk ki egy életkort, az annál fiatalabb népesség részaránya tendenciájában csökken, az a fölötti életkorú népesség részaránya tendenciájában növekszik. Magyarországon az öregedési fordulópontok 1990 és 2025. között jönnek létre abban az értelemben, hogy az idősek száma meghaladja a fiatalokét, más megfogalmazásban, az öregedési index meghaladja az 1-et. Mindemellett látható az is, hogy a nagyon idősek (80 év felettiek) száma fokozatosan növekszik, a halandósági mutatók változásával összhangban. A másik fontos jellemző a családi állapot szerinti megoszlás, ami az idős generációban – összefüggésben a fenti tendenciával – jelentős eltérést mutat az össznépességtől: a 60 év feletti nők több mint fele özvegy.

Meghatározó jelentőségű, hogy az adott társadalom miként gondolkodik az időseiről, és ez a gondolkodásmód kivétel az idősek saját magukról alkotott képére is. Az életminőséget alapvetően a testi-lelki egészség, a környezet, az anyagi és szociális helyzet határozza meg. Elfogadva az egészség életminőséget meghatározó szerepét, fontosnak tartjuk megemlíteni a korosztály szempontjából meghatározó jelentőségű tényezőt, a betegségek jelenlétét. A statisztikai adatok alapján elmondható, hogy az időskorúak gyakrabban szorulnak orvosi kezelésre, az alap- és a szakellátásban egyaránt. A betegségek jelenléte rontja ugyan az életminőséget, a korszerű gyógykezelés és rehabilitáció azonban a betegségek egy részében teljes értékű életet biztosít, a betegségek másik részében pedig javít az életminőségen. A szemléletmód kialakítása érdekében fontos, hogy már a fiatalok oktatásába is beillesszük a prevenció, a testi-lelki jólét kialakítása, az aktív életmód, valamint az öngondoskodás szerepének fontosságát.

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal: Szociális Statisztikai Évkönyv 2010.

Az idős ember sok veszteséggel küzd:

- nyugdíjba vonul, elveszti az addigi aktivitását, munkahelyét, azt a biztonságos közeget, ahol mindennapjait élte, sokszor feleslegesnek érzi magát
- elveszti a társát (az idősek között rengeteg az özvegy vagy egyéb okból egyedülálló)
- egészségi állapota romlik, elveszti a korábban meglévő képességeit, romlik a látása, hallása, nem képes mozogni, krónikus betegségek nehezítik a mindennapjait
- mindezekből adódik az izoláció, elmagányosodás.

Fontos lenne, hogy az idős ember egészséges, megbecsült tagja legyen a társadalomnak, biztonságban és védettségben éljen. Az aktív korosztály körében az öngondoskodás fontosságának hangsúlyozása azért is kiemelkedő szereppel bír, mert csak így biztosítható, hogy idős korára ne legyen kiszolgáltatott ez a korosztály. A család szerepét is erősíteni szükséges, nem csak az állami szerepvállalás növelését.

Szentkatalinban a nyugdíjasok száma 25-30 fő közötti. A teljes nyugdíjas létszámból jelentősebb a férfiak száma.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

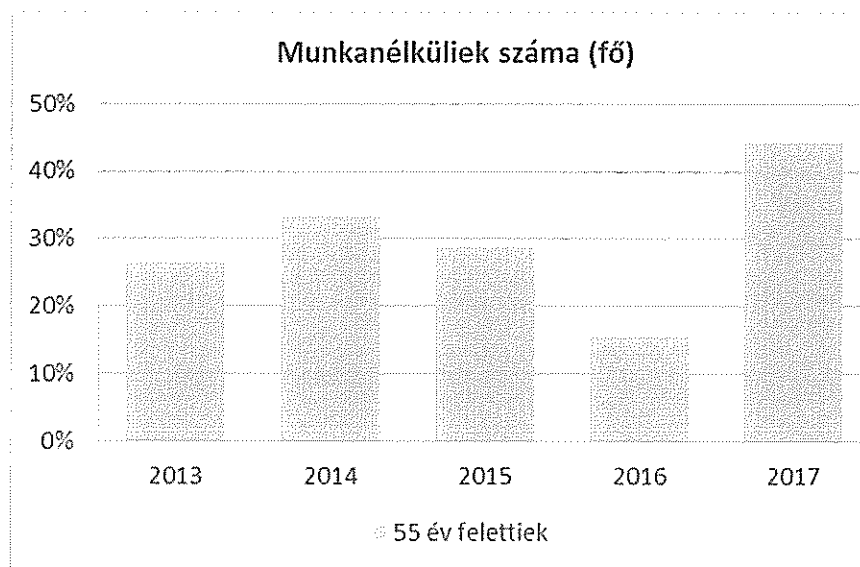
a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A településen nyugdíjasokat foglalkoztató munkahely nincs, és nincs olyan nyugdíjas, aki nyugdíja mellett munkát vállalna.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2013	16	4	27%	4	1	25%
2014	13	4	33%	9	2	22%
2015	11	3	29%	6	2	33%
2016	8	1	16%	5	1	20%
2017	7	3	44%	4	1	25%

Forrás: Helyi adatgyűjtés,
TeIR

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A nyugdíjasok foglalkoztatását támogató program nincs a településen.

A tevékeny időskor azt jelenti, hogy a kor előrehaladtával az emberek a társadalom teljes értékű tagjaként, jó egészségi állapotban, a munkával megelégedve, a mindennapi élet feladatait önállóan ellátva töltik az időskort, és aktív szerepet játszanak a társadalomban. Az életkoruktól függetlenül részt vehetnek a társadalomban, és jobb életszínvonalon élhetnek. A kihívás tétje az, hogy az előrehaladott kor ellenére a bennük rejlő számos lehetőséget sikerül-e gyümölcsöztetni. Ez főként három területet érint:

Foglalkoztatás – ahogy nő a várható élettartam Európában, úgy nő a nyugdíjkorhatár is. Sokan azonban attól tartanak, hogy nem lesznek képesek munkahelyüket megtartani, vagy másik állást találni annyi ideig, ameddig az a tisztességes nyugdíj eléréséhez szükséges lenne. Jobb lehetőségeket kell biztosítani a munkaerő-piacon az idősebb munkavállalók számára.

Társadalmi szerepvállalás – a nyugdíjba vonulás nem jelenti azt, hogy valaki hasznavehetetlenné válik. Az idősebbek támaszként szolgálhatnak a társadalomban más személyek számára, általában saját szüleik, házastársuk vagy unokáik ellátásában segítenek, és ezt hajlamosak vagyunk elfelejteni. Az önkéntesként

való szereplésükről is gyakran megfélekedünk. A cél az, hogy nagyobb elismertséget szerezzen az idősebbek társadalomban betöltött szerepének, és kedvezőbb feltételeket teremtsen a számukra.

Önálló életvitel – Az időskorral együtt jár az egészségi állapot romlása, a leépülés ellen azonban sok minden tehető. A környezetünkön tett apró változtatások jelentős különbséget jelenthetnek a különböző egészségkárosodással és fogyatékossgal küszködők számára. A tevékeny időskor azt is jelenti, hogy az idősödő személyek lehetőséget kapnak arra, hogy továbbra is – és amilyen sokáig csak lehet – kezükben tartsák saját életüket.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az önkormányzatnak nincs adata, információja a foglalkoztatás területén az időseket ért hátrányos megkülönböztetésről.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell részesíteni.

Szociális alapszolgáltatás: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Körzeti orvosi ellátáson, házi segítségnyújtáson, és a falugondnoki szolgálton keresztül biztosított.

6.3.1. számú táblázat - 64 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2013	14	0	0%
2014	15	0	0%
2015	17	0	0%
2016	18	0	0%
2017	18	0	0%

Forrás: TelR, KSH

Tstar

Ez a szám is alátámasztja, hogy ellátást csak legvégső esetben kérnek az idősek.

Időskorúak járadéka

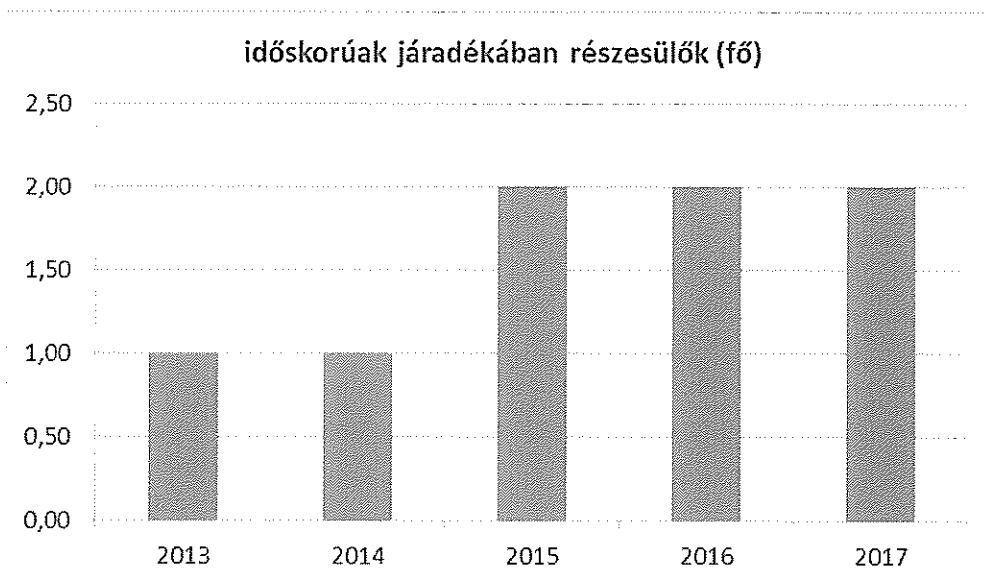
Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal hatáskörébe tartozó ellátásnak minősül, a kérelmet a kérelmező lakcíme szerint illetékes járási hivatalnál, illetve a Kormányablaknál lehet benyújtani. A kérelmezők száma alacsony a településen, nem várható emelkedés.

Időskorúak járadékában 2013 óta egy fő részesült, 2015-től a létszám 2 főre változott.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2013	1,00
2014	1,00
2015	2,00
2016	2,00
2017	2,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen könyvtári szolgáltatás működik mindazoknak, akik szeretnek olvasni, illetve a könyvtár szolgáltatásait szeretnék igénybe venni, azok ezt helyben megtehetnék.

Az önkormányzat múzeum és színház látogatásokat szervez.

c) idősek informatikai jártassága

A 65 év felettiek közül sajnos nagyon kevesen tudják használni a számítógépet. Akiknek ilyen jellegű igénye van, az önkormányzat épületében rendelkezésre álló számítógépeket térítésmentesen igénybe vehetik, a használatához segítséget kapnak.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Idősek részére karácsonyi műsort szervez a Kicsiny Falunkért Közhasznú Egyesület az önkormányzat támogatásával. Az időseket nagyon nehéz otthonukból kimozdítani, bármilyen jellegű programba bevonni.

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2013	1	400	0	1
2014	1	400	0	1
2015	1	400	0	1
2016	1	400	0	1
2017	1	400	0	1

Forrás: TEIR

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Időskorúak számára kevés a szabadidős program	Szabadidős programok szervezése
Kevés az idősek informatikai ismerete	Informatika használatához segítségnyújtás, tanfolyam szervezése